УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

2012
ТРАВЕНЬ
№5 (233)

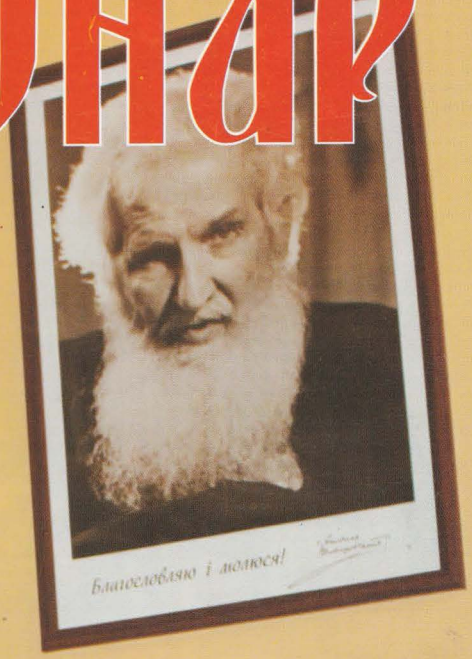

Вітаємо із Днем матері!

Протоігумен о. П. Саламаха, ЧСВВ відвідав монастирі у Підгірцях, Івано-Франківську, Вільнюсі

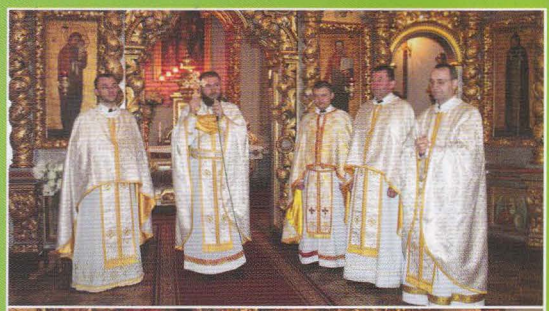

Пасхальні Богослужіння в церкві св. Онуфрія у Львові, 15 квітня 2012 р.Б.

Місія в українській парафії у Білому Борі (Польща)

о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

БУТИ АКТИВНИМИ І ПРАЦЮВАТИ!

Христос Воскрес!

Замаєний буйним цвітінням, зеленню крон і трави, звеличений радісним співом птаства, зустрічає нас травень – місяць Пресвятої Богородиці, нашої небесної Матері. Роздумуючи про її життя, працю і терпіння, відкриваємо важливу життєву закономірність: без нашої згоди і копіткої, терпеливої та послідовної праці нічого не осягнемо ані ми, ані наше суспільство. Часто складається враження, що для багатьох надприродна віра – це намагання меншим коштом чи зусиллям осягнути більший результат, мовляв, Бог нас охоронить, благословить і допоможе. Тільки ж, що ми робитимемо у цій ситуації – не завжди розуміємо і передбачаємо.

Пресвята Богородиця трудилася. Насамперед як жінка, виконуючи домашню працю, дбаючи про чоловіка і дитину. Коли відшукала Ісуса у храмі, сказала: «Ось батько твій і я, боліючи, тебе шукали» (Лк.2,48). Але також і як віруюча жінка-дівиця – намагалася якомога глибше й точніше пізнати Боже Слово і Його святу волю. Саме тому й могла відповісти ангелу: «Ось я Господня слугиня: нехай зо мною станеться по твоєму слову!» (Лк.1,38). Була свідома суспільної відповідальності, трудилася також для інших людей. Тому й зауважила проблему в Кані Галилейській (пор. Йо.2,3-5), була присутня на церковних молінних (пор. Ді.1,14). Не можемо сказати, що кардинально вплинула на тогочасні суспільні обставини, але в дусі довір'я до Божої волі, завжди чинили добро іншим і зауважувала їхні потреби.

Ми часто чекаємо на зміну суспільних обставин, які могли б спонукати нас до більш активної позиції у щоденному житті чи в суспільних справах. Проте, мусимо уважати, бо саме наша теперішня позиція і впливає на суспільний лад і на все, що відбувається у нашому домі. Не можемо сидіти, склавши руки. Ми покликані працювати, і то подібно до Богородиці, кожний в міру своїх можливостей, на своєму місці. Насамперед у сім'ї, випромінюючи мир і впевненість, радість і працьовитість, щоб наші домашні, дивлячись на нас, хотіли бути до нас подібними. Працювати потрібно й на релігійній ниві. Давно проминули часи, коли в житті віри вистачало сказаного священиком на проповіді. Ми отримуємо такий неймовірний потік інформації, який може легко захопити нас і збити із доброго шляху. Тому кожний християнин чи християнка покликані якомога детальніше пізнавати Боже Слово, науку святої Церкви, щоб утверджуватися у вірі і моральному діянні. І нарешті, ми покликані працювати для суспільства, ставати до боротьби за справедливість, чесність, мораль. Не можемо бути байдужими, коли, наприклад, в державі приймають неморальні закони! Христос кличе нас займати активну життєву позицію і працювати!

У травні, молячись особливі набоженства до Пресвятої Богородиці, дякуємо Богу за дар материнства й з усього серця вітаємо всіх наших матерів, бажаємо їм здоров'я і теплої вдячності від дітей і родин!

«SURREXIT CHRISTUS, SPES MEA» ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ «URBI ET ORBI» 2012 РОКУ РИМСЬКОГО АРХИЄРЕЯ ВЕНЕДИКТА XVI с. 6

ХРИСТОС ВОСКРЕС – РАДІСТЬ ВІЧНА! ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА с. 8

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТОЛ ЗАСТЕРІГАЄ ВІРНИХ ВІД ПРИЄДНАННЯ ДО ГРУПИ «ПІДГОРЕЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ» с. 10

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД СВЯТОГО ЛУКИ с. 12

ЛІТУРГІЯ КРОК ЗА КРОКОМ с. 14

ТАЙНА ХРЕЩЕННЯ с. 17

ЩОДЕННА МОЛИТВА З ЧИТАННЯМ СВЯТОГО ПИСЬМА В СІМ'Ї с. 20

БОГ І УКРАЇНА с. 22

ВІН ЧУВСЯ ЗОБОВ'ЯЗАНИМ І В СИЛІ с. 24

НЕЗАБУТНІЙ СПОГАД З МІСІЇ с. 27

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ с. 42

ІСПОВІДНИК НИКИФОР с. 43

БЛАЖЕННИЙ, ХТО ВМИРАЄ В ГОСПОДІ с. 44

ХТО ВІРУЄ – ЖИВЕ ЖИТТЯМ ВІЧНИМ с. 45

БОЖЕ МИЛОСЕРДЯ с. 46

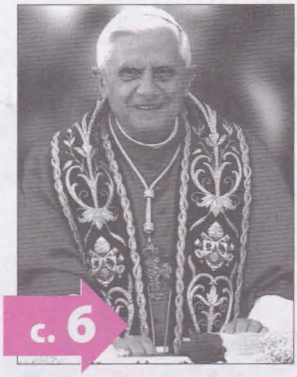
с. 6

с. 8

с. 54

Читайте у «Місіонарчику»

ТРАВЕНЬ – МІСЯЦЬ БОГОРОДИЦІ с. 31
ДЕНЬ МАТЕРІ с. 32
ПОЕЗІЯ с. 34
«КОЛО СУМУ» ЧИ «КОЛО РАДОСТІ»? с. 35
ЯКУ КОРОНУ МАЄ БОГОРОДИЦЯ? с. 36
КОНКУРС «СТОРІНКАМИ СВЯТОГО ПИСЬМА» с. 38
ВЕСЕЛИНКИ с. 39
КРОСВОРД с. 40

НЕ БІЙТЕСЯ МАТИ БАГАТО ДІТЕЙ! с. 47

РЕТРО с. 49

П'ЯТДЕСЯТ ПРИЧИН ЧИТАТИ БІБЛІЮ с. 52

ДОРОГА ТВЕРЕЗОСТІ с. 54

БЛАЖЕННІ НЕБАЙДУЖІ, БО ВОНИ ЗМІНЯТЬ СВІТ с. 56

ЗРУЙНОВАНИЙ ХРЕСТ с. 58

ПОЕЗІЯ с. 63

ПОДЯКА ЛИНЕ ДО НЕБЕС с. 65

КРОСВОРД с. 66

с. 56

МІСІОНАРЧИК

МІСІОНАР

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Відповідальний секретар:
Ігор САВ'ЯК

Радакційна колегія:
о. Христофор ГАНИНЕЦЬ, ЧСВВ
о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

Літературне редагування:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Коректура:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Олег ПЕЛЕНИЧКА

Фото: бр. Іпатій ВАЩИШИН, ЧСВВ

Фото обкладинки – бр. Іпатій ВАЩИШИН, ЧСВВ

На обкладинці – Світлана МОКРИК із своїми донями

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.
Часопис виходить раз у місяць

Передплатний індекс – 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 272-46-94
e-mail: misionar@ukr.net, misionarchik@i.ua
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 30.04.2012 Формат 70x100 1/16.
Друк офсетний.
Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. Фарбо-відб. 5,7.
Обл.-вид. арк. 5,0. Зам. Тираж 5500 прим.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян
«Місіонер». 80300, Львівська обл., м. Жовква,
вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

©Журнал «Місіонар», 2012

«SURREXIT CHRISTUS, SPES MEA»

Великоднє послання «Urbi et Orbi» 2012 року Римського Архиєрея Венедикта XVI

Дорогі брати й сестри з Риму та всього світу!

«Surrexit Christus, spes mea» – «Воскрес Христос, надія моя» (Пасхальна секвенція)

Нехай же до вас усіх дійде ликуючий голос Церкви словами, які давній гімн вкладає в уста Марії Магдалини, першої, яка зустріла Воскреслого Ісуса в пасхальний ранок. Вона побігла до інших учнів та, задихавшись, звістила їм: «Я бачила Господа!» (Йо.20,18). Також і ми, що пройшли через пустелю Чотиридесятниці та болючі дні Страстей, сьогодні зробімо місце для радісного переможного вигуку: «Він воскрес! Воістину воскрес!»

Кожний християнин наново переживає досвід Марії Магдалини. Це – зустріч, яка перемінює життя: зустріч з найнепереверше-нішою Людиною, яка дає нам досвідчити всю Божу доброту та істину, що визволяє нас від зла не поверхово, тимчасово, але звільняє нас від нього радикально, повністю зцілює та повертає нам гідність. Ось чому Магдалина називає Ісуса «Моя Надія»: тому що саме Він її відродив, подарував їй нове майбутнє, праведне життя, вільне від зла. «Христос – моя надія» означає, що кожне моє прагнення добра знаходить у Ньому реальну можливість: з Ним можу надіятися на те, що моє життя буде добрим, повним, вічним, тому що це Сам Бог став настільки близьким, що увійшов у нашу людську природу.

Але, Марія Магдалина, як й інші учні, мусила побачити Ісуса, відкиненого старійшинами народу, зв'язаного, биченого, засудженого на смерть та розп'ятого. Це повинно було бути нестерпно: бачити уособлену Доброту, піддану людській злобі, Істину, висміяну брехнею, Милосердя, обра-

жене помстою. Зі смертю Ісуса, здавалося, зазнала невдачі надія тих, які Йому довіряли. Але ця віра ніколи повністю не згасала: насамперед, у серці Пречистої Діви Марії, Матері Ісуса, цей вогник залишався палати навіть серед темряви ночі. Надія у цьому світі не може не рахуватися з жорстокістю зла. І не лише мур смерті стоїть їй на перешкоді, але ще більше – загострені стріли заздрості та гордині, брехні та насильства. Ісус перейшов через цей смертельний вузол, щоб відкрити нам перехід до Царства життя. Була хвилина, в якій Ісус виглядав переможеним: темрява огорнула землю, Боже мовчання було всеосяжним, а надія здавалася вже порожнім словом.

І ось, на світанку наступного після суботи дня, гріб знайдено порожнім. Потім Ісус з'являється Магдалині, іншим жінкам, учням. Віра відроджується ще живішою та сильнішою, як будь-коли раніше, вже непереможною, бо ґрунтується на вирішальному досвіді: «Смерть і життя зустрілися в чудесному поєдинку. Господь життя був мертвий, але тепер тріумфує живий». Знаки воскресіння підтверджують перемогу життя над смертю, любові над ненавистю, милосердя над помстою: «Христа живого гробниця, і слава воскреслого з мертвих, і ангели – його свідки, і полотно поховальне».

Дорогі брати й сестри! Якщо Ісус воскрес, то тоді, і лише тоді, відбулося щось насправді нове, яке змінило природу людини і світу. Отож Він, Ісус, є Кимось, Кому ми можемо абсолютно довіряти, і не лише довіряти Його посланню, але вірити якраз у Нього, тому що Він не належить до минулого, але присутній сьогодні, живий. Христос є надією та розрадою, особливо для християнських спільнот, які зазнають більших випробувань через свою віру, зазнають дискримінації та переслідувань. Він присутній як сила надії через Свою Церкву, близький до кожної людської ситуації страждання та несправедливості.

Нехай Воскреслий Христос подарує надію Близькому Сходові, щоб усі народи цього Регіону, що належать до різних етносів, культур та релігій, співпрацювали для спільного добра та пошани людських прав. Зокрема, нехай припиниться кровопролиття в Сирії і народ цієї країни без зволікань ступить на дорогу пошани, діалогу та примирення, чого бажає також міжнародна спільнота. Численні біженці, що походять з цієї країни та потребують гуманітарної допомоги, нехай знайдуть гостинність та солідарність, які зможуть полегшити їхні важкі страждання. Нехай пасхальна перемога заохотить іракський народ не шкодувати жодних зусиль для продовження шляху стабільності та розвитку. Нехай у Святій Землі ізраїльтяни та палестинці з відвагою відновлять мирний процес.

Нехай Господь, переможець зла і смерті, підтримає християнські спільноти Африканського континенту, дасть їм надію, щоб долати труднощі, вчинить їх миротворцями та будівничими суспільств, до яких вони належать.

Нехай Воскреслий Ісус утішить страждаючі народи Африканського Рогу та сприяє їхньому примиренню; нехай допоможе регіонові Великих Озер, Судану та Південному Судану, даруючи їхнім мешканцям силу прощення. Малі, що переживає болісний політичний момент, нехай прославлений Христос дасть мир і стабільність. Нігерії, яка минулими місяцями стала ареною кривавих терактів, нехай пасхальна радість влиє сили, необхідні для того, щоб знову взятися за побудову мирного суспільства, яке шанує релігійну свободу своїх громадян. ■

Бажаю усім благодатної Пасхи!

ХРИСТОС ВОСКРЕС – РАДІСТЬ ВІЧНА!

Великоднє послання Блаженнішого Святослава

Високопреосвященним і Преосвященним Владикам, всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям, преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам Української Греко-Католицької Церкви

Христос воскрес!

«Небеса достойно нехай веселяться,
земля ж нехай радіє,
нехай же святкує увесь видимий світ
і невидимий,
Христос бо воскрес – радість вічна!»
(Воскресна Утреня,
канон Пасхи)

У цей урочистий день Воскресіння Христового Його Церква, сповнена небесним світлом, оспівує Господа, який переможно виходить із запечатаного гробу. «Світло світить у темряві, і не пойняла його темрява», – проголошує у цю пасхальну ніч євангелист Іван (Йо.1,5). Як темрява не може зупинити чи обмежити світла, так само смерть і гріб не змогли втримати Джерело життя – нашого Спасителя, який наповняє сьогодні Всесвіт своїм світлом і своєю благодаттю.

«Небеса достойно нехай веселяться, земля ж нехай радіє!» Сьогодні радість і веселість об'єднує небо і землю в єдину пасхальну Літургію, в якій звучать і наші великодні піснеспіви. У своєму воскресінні Спаситель, який перемагає смерть, повертає єдність душі й тіла людській істоті, а разом із цим збирає воєдино все видиме і невидиме створіння, що було відчужене між собою через гріх людини. Гріх є найбільшим нещастям людини, бо позбавляє її приязні з Богом, вносить поділ і розбрат у суспільство, завдає страждань всьому створеному. Про це свідчить святий Павло, коли в Посланні до римлян каже: «Очікуючи визволення від рабства тління, на свободу слави дітей Божих… усе створіння понині стогне і разом страждає у тяжких муках» (пор. Рим.8,21-22). Воскреслий Христос сьогодні приносить дітям Божим довгоочікувану свободу, а разом з ними єднає в одне ціле весь Усесвіт. Ось чому цього дня небеса та земля разом достойно радіють і веселяться! Своїм переможним виходом із гробу Господь усуває всі перепони до єдності Всесвіту зі своїм Творцем. Виходячи з Аду, він ламає ворота смерті – те, що відділяло людину від Джерела життя, її Творця, і сповнює її безсмертям.

Сьогодні з нами «нехай же святкує увесь видимий світ і невидимий»! Змістом і глибинною основою пасхальних святкувань є спільне переживання єдності всього світу в Христі. У цьогорічному святкуванні Пасхи Господньої ми, вірні Української Греко-Католицької Церкви, покликані ще і ще раз відкрити для себе воскреслого Христа як непорушного каменя єдності нашого народу. Святкуючи сьогодні перемогу нашого

Спасителя над смертю, зруйнуймо світлом Його воскресіння всі поділи і ворожнечі, видимі й невидимі, які розбивають наше суспільство в його громадському та церковному житті. Божественний Спаситель попереджає нас: «Кожне царство, розділене в собі, запустіє» (Мт.12,25). Воскреслий Христос у своєму тілі подолав протистояння, незгоди і суперечності, які загрожують людині, окремим народам і всьому людству. Він і нашому українському народові прагне принести мир і поєднання. Однак ми мусимо відкрити свої руки, щоб прийняти цей дар із рук воскреслого Спасителя. Відкрити руки означає: позбутися власних амбіцій, самолюбства, користолюбства; поставити добро народу понад власні інтереси чи інтереси політичних партій; бути готовим вийти назустріч ближньому там, де йдеться про загальне благо. Осяяна світлом Христового воскресіння віруюча людина не може дивитися на іншу людину через призму ненависті чи помсти, вона готова пробачити навіть ворогові і примиритися з ним. Хто не здатний до прощення, той не зрозумів того великого послання, яке приносить нам Спаситель із гробу – послання єдності та миру. Увесь видимий і невидимий світ сьогодні навчає нас, що неможливо пережити всю повноту великодньої радості, живучи в полоні власної відокремленості: особистої, національної чи навіть політичної. Вповні святкувати Пасху Господню та відчути всеохоплюючу радість зустрічі з Воскреслим ми можемо лише разом, зруйнувавши силою Спасителя все, що нас роз'єднує. Про це пише апостол Павло: «Він – наш мир, він, що зробив із двох одне, зруйнувавши стіну, яка була перегородою, тобто ворожнечу, – своїм тілом… щоб із двох зробити в собі одну нову людину, вчинивши мир між нами» (Еф.2,14-15). Наше пасхальне побажання – щоб як у єдності й мирі Христовому святкує сьогодні все видиме й невидиме, так само щоб у мирі та єдності скріпився сьогодні благодаттю та життям Воскреслого весь український світ!

«Христос бо воскрес – радість вічна!» Цьогорічний Великдень ми переживаємо, вдивляючись у невмирущу постать слуги Божого Патріярха Йосифа (Сліпого). Він, як незламний етнарх – батько нашого народу, не пішов на компроміс із злом і тому об'єднав у своїй постаті різні середовища українського світу: в'язнів сталінських концтаборів, вірних переслідуваної «мовчазної» Церкви та всіх українців «у розсіянні сущих», які, за дивним Божим промислом, принесли нашу Церкву на різні континенти Земної кулі. Його визволення із ув'язнення близько півстоліття тому, подібно до переможного виходу воскреслого Христа із гробової темниці, промінням пасхальної радості освітило, пробудило і зібрало воєдино весь український світ. У його особі ми сьогодні бачимо, що жодні людські перепони та військові кордони не здатні стримати всеохопну та об'єднавчу могутність вічної радості Христа, якою живе і зростає Його воскресла Церква.

Дорогі у Христі! У цей світлий празник Воскресіння Христового хочу завітати із пасхальним привітом до оселі кожного з вас. Нехай слова найдавнішої апостольської проповіді «Христос воскрес!» залунають сьогодні всюди, де б'ється українське серце, та покличуть його до радості та єдності із своїм братом і сестрою. Поділімося нині свяченим з усіма, хто потребує, та донесімо цю радість до кожного, хто сумує. Нехай світло Христа, який переможно виходить із гробу, просвітить кожного з нас, дасть силу та впевненість, зміцнить у вірі, надії, любові та дарує свій мир. ■

Христос воскрес!

+ СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві,
при Патріяршому соборі Воскресіння Христового,
3 квітня 2012 року Божого

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТОЛ ЗАСТЕРІГАЄ ВІРНИХ
ВІД ПРИЄДНАННЯ ДО ГРУПИ «ПІДГОРЕЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ»

Заява

Конгрегації у справах віровчення про канонічний статус «самозваних підгорецьких греко-католицьких єпископів», отців Іллі Догнала (Eliáš DOHNAL), ЧСВВ, Маркіяна Гітюка, ЧСВВ, Методія Шпіржіка (Metodej ŠPIŘIK), ЧСВВ і Роберта Обергаузера (Robert OBERHAUSER)

1) Святий Престіл з глибоким занепокоєнням спостерігав за діяльністю, розпочатою отцями Іллею Догналом (Eliáš DOHNAL), ЧСВВ, Маркіяном Гітюком, ЧСВВ, Методієм Шпіржіком (Metodej ŠPIŘIK), ЧСВВ, і Робертом Обергаузером (Robert OBERHAUSER), які, будучи виключені з Василіянського Чину святого Йосафата, згодом самопроголосили себе єпископами Української Греко-Католицької Церкви. Згадані священнослужителі своєю впертою поведінкою продовжують виступати проти церковної влади, завдаючи моральної і духовної шкоди не тільки Василіянському Чину святого Йосафата й Українській Греко-Католицькій Церкві, але й Апостольському Престолу і цілій Католицькій Церкві. Все це спричиняє розподіл та неспокій поміж вірними. Вищеназвані священнослужителі, створивши групу підгорецьких «єпископів», нещодавно намагались отримати від компетентної цивільної влади своє визнання і подальшу реєстрацію як «Українська Правовірна Греко-Католицька Церква».

2) Представники Церкви на різних рівнях з самого початку цих сумних подій марно намагалися переконати їх не займатися діяльністю, яка, серед усього іншого, може ввести в оману вірних – що так і сталося з деякими з них.

3) Святий Престол, який дбає про захист єдності і миру Христового стада, сподівався, що вищеназвані священнослужителі покаються і незабаром повернуться до повного сопричастя з Католицькою Церквою.

Нажаль, останні події, а саме невдала спроба державної реєстрації «підгорецької» групи під назвою «Українська Правовірна Греко-Католицька Церква», показали їхню впертість.

4) Отож, задля охорони спільного добра Церкви і спасіння душ, взявши до уваги те, що самозвані підгорецькі «єпископи» не подають ніяких ознак розкаяння, а продовжують творити сум'яття і заколот у спільноті вірних, особливо наклепами на представників Святого Престолу і місцевої Церкви та запевненнями, що Найвища Влада Церкви володіє документацією, яка мала б підтвердити повну дійсність їхнього єпископського свячення,

Конгрегація у справах віровчення прийнявши прохання, подане церковною владою Української Греко-Католицької Церкви, а також іншими декастеріями Святого Престолу, вирішила даною заявою повідомити вірних, особливо з країн походження цих священнослужителів-самозванців «єпископів», про їх теперішній канонічний статус.

5) Ця Конгрегація, повністю відмежовуючись від дій згаданих самозваних «єпископів» і від їх вищенаведених неправдивих

заяв, формально заявляє, що не визнає дійсності їхніх єпископських свячень і всіх тих свячень, які від них походять чи походитимуть. Крім того, нехай буде відомо, що за своїм канонічним статусом чотири згадані самозвані «єпископи» є екскомунікованими відповідно до канону 1459 §1 Кодексу Канонів Східних Церков (ККСЦ), оскільки вироком другої інстанції Звичайного Трибуналу Української Верховно-Архиєпископської Церкви від 10 вересня 2008 року вони були визнані винними у злочинах, про які сказано в канонах 1462, 1447 і 1452 ККСЦ, тобто в злочинах незаконного присвоєння уряду; розпалюванні бунту і ненависті проти певних ієрархів і підбурювання їх підлеглих до непослуху; а також злочині нанесення шкоди чиїйсь добрій славі через наклепницькі заяви.

6) Нехай також буде відомо, що назву «католицька», використовувану групами, не визнаними компетентною церковною владою, слід вважати порушенням закону і зловживанням, відповідно до канону 19 ККСЦ.

7) Тому вірні зобов'язані не приєднуватися до вищеназваної групи, оскільки вона, зі всіма канонічними наслідками, є поза церковним сопричастям, та покликані молитися за членів цієї групи, щоб ті розкаялися і повернулися до повного сопричастя з Католицькою Церквою. ■

З Палацу Сант Уфіціо,
22 лютого 2012.

+ Вільям Кардинал Левада,
Префект

+ Луїс Ф. Ладарія, TI
Титулярний Архиєпископ Тибіки
Секретар

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД СВЯТОГО ЛУКИ

Луїз Фернандо Ґарсія-Віяна
Переклад з іспанської: о. Йосафат Коваль, ЧСВВ

ВСТУП

1. Традиції та структури книги

Лука – єдиний з чотирьох євангелистів, який розпочинає свій твір прологом (вступом) (Лк.1,1-4). У ньому відкриває нам те, що було методом його праці. Основу євангелія становлять «події» Ісуса (Лк.1,1), те, що сталося від початку (Лк.1,3). Усі ці події були пережиті наочними свідками (Лк.1,2), які після воскресіння Ісуса та зіслання Духа стали слугами Слова (Лк.1,2). Поволі, спершу в усній традиції, опісля в перших написаних документах, ці традиції церковної проповіді творили колекції (притчі, оповідання про кінець світу, дискусії з фарисеями), що в певний момент, скоріш за все в 65-70 роках після Христа, спричинилися до першого написаного Євангелія – від святого Марка.

Лука був добре ознайомлений з першим Євангелієм та дуже тісно наслідує його й точно дотримується його розповідної послідовності. Однак, вставляє великі нові розділи, в яких фігурують власні традиції, та інші, спільні з Матеєм. Ці останні вчені-біблісти називають джерело Q («Quelle», що по-німецьки означає «джерело») або джерело «logia» («logia» з грецької «слова»), оскільки ці традиції створені переважно зі слів Ісуса Христа. Основні вставки Луки до плану Євангелія від Марка: Лк.1-2 (дитинство), Лк.6,20-8,3 та Лк. 9, 51 – 18,14 (подорож до Єрусалиму). Але, незважаючи на те, що багато використовував Євангеліє від Марка, Лука, як і решту євангелистів, є більш, ніж просто укладач, він не обмежується копіюванням Маркового Євангелія, але вносить у своїх традиціях важливі зміни, які часто відкривають богословські особливості автора та його спільноти. Наприклад, опускає певні суто юдейські теми, які важко було б зрозуміти його геленістичній спільноті (Мр.7,1-23); видаляє деякі оповідання, де Ісус з'являється із «занадто» людськими характеристиками (Мр.3,5; 10,21; 13,32; 15,34) чи з поваги до апостолів видаляє тексти, де Ісус грубо промовляє до апостолів (Мр.4,13; 9,10.32 наст.; 10,35-45). Можливо, ці видалення відображають часову віддаль віж Лукою та тими подіями; додає деякі стишки, де з'являються вибрані теми його богослов'я: універсалізм (Лк.3,6), молитва (Лк.4,14), відречення дібр, щоб наслідувати Ісуса (Лк.5,11.28) і т.д.

Що можемо сказати про власні традиції святого євангелиста Луки? Майже третину його Євангелія становить цей матеріал. Ми зустрічаємо в ньому Євангеліє дитинства, яке практично незалежне від Марка, деякі чуда (воскресіння сина вбогої вдови з Наїну, оздоровлення десятьох прокажених та ін.), багато притч (добрий самарянин, блуд-

ний син, багач і Лазар, фарисей та митар та ін.), важливі оповідання (Закхей та учні з Емаусу). У тих власних традиціях виділяються теми, дуже близькі до богослов'я Луки (милосердя, убогість та багатство, молитва та універсалізм), і це мало би бути причиною, чому Лука перейняв їх з усної традиції та включив до свого Євангелія.

Лука об'єднав усі ці традиції, як сказано у вступі, намагаючись написати за порядком (Лк.1,3). Тобто, його Євангеліє не є простим зібранням слів та діянь Ісуса. Але, вивідавши все докладно та мудро уклавши, він намагається представити церковну проповідь про Ісуса найбільш відповідним способом, щоб «зрозуміти, усвідомити автентичність вчення» (мати стійкість науки, яку прийняв) (Лк.1,4), яку отримали вірні його спільноти.

Можемо так поділити Євангеліє від Луки:

Пролог (всуп) (Лк.1,1-4)

I. Представленя Ісуса (Лк.1,5-4,13)

1. Звістка про народження Івана та Ісуса (Лк.1,5-56)
2. Народження Івана та Ісуса Христа (Лк.1,57-2,52)
2. Початки діяльності Івана та Ісуса (Лк.3,1-4,13)

II. Діяльність Ісуса в Галилеї (Лк.4,14-9,50)

1. Об'явлення Ісуса та ставлення до нього (Лк.4,14-6,11)
2. Навчання та чуда Ісуса (Лк.6,12-8,56)
3. Об'явлення учням (Лк.9,1-50)

III. Подорож до Єрусалиму (Лк.9,51-19,28)

1. Наслідування Ісуса та надія на Отця (Лк.9,51-13,31)
2. Трапеза любові (Лк.13,22-17,10)
3. Прихід Царства (Лк.16,11-19,28)

IV. Діяльність Ісуса в Єрусалимі (Лк.19,29-21,38)

1. Вхід до храму (Лк.19,29-46)
2. Суперечки із старшими Ізраїля (Лк.19,47-21,4)
3. Есхатологічна промова (Лк.21,5-38)

V. Страждання та воскресіння (Лк.22,1-24,49)

1. Страждання і смерть Ісуса (Лк.22,1-23,56)
2. Воскресіння та з'явлення воскреслого Христа (Лк.24,1-49)

Епілог: прощання Ісуса (Лк.24,50-53)

У пролозі автор пояснює причини, які призвели до написання нового оповідання про Ісуса та про використаний метод.

Перша частина – ніби диптих, в якому автор робить паралель між дитинством та початковою діяльністю Івана Хрестителя та Ісуса, щоб підкреслити вищість Ісуса і перехід від часу Ізраїля (представленого Іваном) до часу Ісуса Христа.

Друга частина описує діяльність Ісуса в Галилеї. За допомогою слів та діяння таїнства своєї Особи Він відкривається Ізраїлеві. Хоча багато-хто Його відкидає, деякі вирішують наслідувати Ісуса як учні.

Третя частина, подорож до Єрусалиму – центральна частина Євангелія. У ній знаходиться обширна катехиза про різні аспекти християнського життя. Ісус звертається до своїх учнів у дорозі, яка веде до хреста, приготовляючи їх, щоб вони жили і проголошували Євангеліє після Пасхи.

Четверта частина розвивається в Єрусалимському храмі. Містить останнє попередження Ізраїлю, щоб він навернувся.

П'ята частина оповідає про страждання і воскресіння Ісуса. З точки зору Луки – це центральний момент історії спасіння: до Нього прямує час Ізраїля і час Ісуса, від нього народжується час Церкви.

Епілог в той же час є переходом до книги Діянь Апостолів, яка починається так, як закінчується Євангеліє: описуючи вознесіння Ісуса Христа. ■

(Далі буде)

ЛІТУРГІЯ КРОК ЗА КРОКОМ

Ієродиякон Андрей ПАВЛИШИН, ЧСВВ

Продовження, початок в ч. 1-4 за 2012р.

Під час читання Євангелія з обох сторін стоять свічконосці, які давніше посвічували ієрееві на святу книгу, щоб він міг добре бачити. Свічконосці також пригадують нам слова Ісуса Христа: «Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя» (Йо.8,12).

Проповідь, яку священик виголошує після прочитання святого Євангелія, походить від поручення Спасителя апостолам: «Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангеліє проповідуйте! Хто увірує й охреститься, буде спасенний, а хто не ввірує, засуджений буде…» (Мр.16,15-16). Слово проповіді – це та зброя, якою перемагали християни язичників, що приступали до Хрещення і віри Христової.

По завершенні гомілії-проповіді приходить час так званої потрійної єктенії. Вона має таку назву, бо вірні на заклик диякона відповідають тричі «Господи помилуй». Потрійну ектенію по-іншому називають приліжною, або настійливою чи сугубою. Появилась вона приблизно у XII ст., а сучасна форма вживається щойно з XV ст. Головний мотив єктенії – милість, милосердя. Відрізняється від інших, бо в ній не моляться за різноманітні потреби, а за осіб і вірних у Церкві.

Перший виголос звучить так: «Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої, промовмо». Цими словами диякон, що голосить прохання, має на меті зворушити серця вірних, щоб вони з усією любов'ю молились до Господа. Наступний виголос чітко вказує на те, що все залежить саме від Бога, бо Він є правдивий і реальний Вседержитель – «Господи вседержителю, Боже отців наших, молимось Тобі, вислухай і помилуй». Коли диякон співає третій виголос, то немовби весь запал душі підносить до Бога, що вказує на те, що лише Бог має необмежене милосердя, яке виливається на вірних, що з побожністю в силі Духа починають потрійно взивати «Господи помилуй»: «Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимось Тобі, вислухай і помилуй». В цю хвилину священик тихо проказує молитву усильного благання: «Господи Боже наш, усильне це моління прийми від слуг Твоїх і помилуй нас з великої милости Твоєї, і щедроти Твої зішли на нас і на всіх людей Твоїх, що очікують від Тебе багатої милости». Цією молитвою священик просить за себе і за весь люд (Євр.9,7). Після цього, пригадуючи слова з Святого Писання «Пам'ятайте про наставників ваших, які звіщали вам слово Боже...» (Євр.13,7), ми молимось за Церковну ієрархію, щоб вона боговгодно кермувала містичним Тілом Христовим: «Ще молимось за святішого вселенського Архиєрея нашого (ім'я), Папу Римського, і за блаженнішого Патріярха нашого (ім'я), і преосвященнішого Митрополита нашого Кир (ім'я), і за боголюбивого Єпископа нашого Кир (ім'я)…» В монастирях спогадують настоятелів: «і за всечесніших отців наших: Протоархимандрита (ім'я), Протоігумена (ім'я), й Ігумена (ім'я), за тих, що служать і послужили у святому храмі цьому, і за отців наших духовних, і всіх у Христі братів наших». Пропустити в монастирі згадування настоятелів – не

тільки незначне, а канонічне порушення, за яке можна понести канонічну кару. Далі диякон закликає молитись за народ, державну владу, військо, що боронить країну: «Ще молимось за Богом бережений народ наш, і за правління і за все військо». Після цих виголосів можна додавати інші: за хворих, за навернення, за подружжя, за жертводавців, за подяку, тощо.

Тоді диякон закликає молитись за людей, що перебувають у храмі, а потім за всіх християн: «Ще молимось за тут присутніх людей, що очікують від тебе великої і багатої милости, за тих, що творять нам милостиню і за всіх православних християн». Найперше, хочу наголосити, що молимось за тих, які не змогли прийти до церкви з оправданої причини. Бо є багато осіб, які не хочуть ходити на Богослужіння з лінивства чи недбалості, то їм варто знати, що Церква молиться за їх навернення. Такі християни часто говорять, що вони вірять у Бога, але не бажають ходити на Літургію і прославляти Його. Для них хочу навести слова отця доктора Габріеля Аморта: «...багато людей говорить: «Я вірю в Бога, але не є практикуючим». Кажу, що вони є трохи нерозумні. Євангелія стверджує: «Не той, хто каже «Господи, Господи!» ввійде в Царство Небесне, але той, хто чинить і показує свою віру». Я є екзорцистом уже багато років і гарантую вам, що ніколи ще не зустрічав демона, який би був невіруючим. Усі демони вірять у Бога, але жодний демон ніколи не був практикуючим...» (екзорцизм – з грецької. ἐξορκισμός, це процедура вигнання бісів та інших духів з одержимого за допомогою молитов та обрядів. Священик або монах, який займається з дозволу Церковної влади екзорцизмом, називається екзорцистом. Якщо немає дозволу від церковної влади, то така особа може ще більше нашкодити потерпілим).

Після виголошення прохань ієрей завершує єктенію запевненням того, що їх молитва почута многомилостивим Богом, прославленим у Пресвятій Трійці: «Бо милостивий і чоловіколюбець Бог єси і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки вічні».

Якщо Літургія відправляється у будні за померлих, то в нашому обряді після потрійної єктенії беруться ще виголоси з єктенії за померлих, яка походить з парастасу. В заупокійній єктенії ми молимо Бога, щоб він простив усяке прогрішення померлим, подав їм вічний спочинок і небесне Царство. Кожна Служба Божа приноситься «за всіх і за все», і священик, відправляючи Літургію, кожного разу в проскомидії поминає померлих. В нашій Церкві звершують заупокійні Літургії у всі дні, крім Світлого тижня, страсних днів, неділь і свят. В неділю і свята заупокійна єктенія опускається, бо величність свята перевершує смуток. Також Церква кожної суботи поминає померлих християн, і тому суботні Літургічні тексти є заупокійні. Подібно, померлих згадуємо у так звані заупокійні або задушні дні: суботи перед М'ясопусною неділею, в суботи Великого Посту, в суботу перед Зеленими Святами. Також в середи і п'ятниці Великого Посту відправляються сорокоусти.

Перед завершенням Літургії Слова є ще моління за оглашенних. Самі терміни «катехумен» (грец. κατηχουμενος) або «оголошений» (церковно-слов'янською «оглашенний») – оголошені або оприлюднені в християнській спільноті люди, що не прийняли хрещення, але вже вивчають основи віри, а також бажають прийняти Святе Хрещення і виявляють ревне бажання дотримуватись християнських норм.

Цю єктенію зберегла тільки наша Греко-Католицька Церква, інші східні Церкви її не мають, не має подібної молитви ні Римо-Католицька Церква. Єктенія – залишок давньої катехуменатної практики, моління з оглашенними, благословення їх, та випровадження з храму. З VII ст. цієї практики вже не було, але єктенія залишилась. Після приліжної (потрійної) єктенії, диякон закликає самих оглашенних до молитви: «Помоліться, оглашенні, Господеві». Ця практика почалась ще в апостольські часи, потім її перенесли до своїх літургій святий Іван Золотоустий і Василій Великий. Як навчає святий Августин, Бог створив людину без людини, але спасти людину без людини не може, тому диякон взиває до оглашенних, щоб вони самі молились. По цьому диякон звертається до вірних, що вже охрещені і втаємничені у таїнства Церкви: «Вірні, за оглашенних помолімося, щоб Господь помилував їх», «Щоб просвітив їх словом істини», «Відкрив їм Євангеліє правди», «Приєднав їх до святої Своєї соборної (тобто, єдиної) і апостольської Церкви». Далі диякон безпосередньо звертається до самого Бога, виступаючи посередником між Ним і оглашенними: «Спаси, помилуй, заступи й охорони їх, Боже, твоєю благодаттю». Церква потверджує це прохання: «Господи помилуй» згідно з ученням святого апостола Павла: «Ми, сильні, мусимо нести немочі безсильних...» (Рим.15,1). По цьому проханні звертається до оглашенних, щоб визнали велич Божу: «Оглашенні, голови ваші перед Господом схиліть». Уся Церква одноголосно співає: «Тобі Господи». Коли Церква молилась за оглашенних, сам священик відчитував молитву за них, просячи ласки, опіки і спасіння. Коли закінчили всі моління, ієрей виголошує: «Щоб і вони з нами славословили пречисте і величне ім'я Твоє, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині, і повсякчас, і на віки вічні». Вірні погоджуються з цим виголосом: «Амінь».

Тоді диякон звертається до оглашенних: «Всі оглашенні, вийдіть; оглашенні вийдіть; всі оглашенні, вийдіть. Щоб ніхто з оглашенних не залишився. Тільки вірні, ще і ще в мирі Господеві помолімся». На ці слова вся церква вірних знову звертається до Бога «Господи помилуй». Оглашенних просять покинути храм, бо Святе Писання нас навчає: «Ви потребуєте ще, щоб хтось вас навчав перших початків Божого Слова. І ви стали такими, яким потрібне молоко, а не страва тверда» (Євр.5,12). Єктенію оглашенних тепер можна не вживати. Таке рішення в 1985 році прийняв Синод ієрархії Української Греко-Католицької Церкви і затвердив Апостольський Престол. Цю ухвалу потвердив також Синод єпископів УГКЦ у Крехові в 1997 році.

Після цих молінь розпочинаються дві молитви за вірних, що проказуються священиком тихо. Між ними можливі виголоси диякона з малої єктенії, але оскільки опускається єктенія за оглашенних, то ці виголоси теж опускаються.

В першій молитві священик дякує за ласку можливості звершувати Літургію, просить прощення за гріхи особисті й усіх людей, як і за те, що ми могли прикликати Бога «...в кожному часі і на всякому місці...», і щоб ми були завжди вислухані.

У другій молитві ієрей просить, щоб Бог «...очистив наші душі і тіла від усякої скверни тіла і духа...». Молиться також і за тих, що моляться з нами (правдоподібно, оглашенних), щоб їм послав «...успіх у житті, й у вірі, і в духовному розумінні...», а завершує проханням, щоб усі ми могли приступати до святих Тайн і сподобитися Небесного Царства.■

(далі буде)

ТАЙНА ХРЕЩЕННЯ

Підготував о. Герман НИЧАК, ЧСВВ

Перед своїм славним Вознесінням Христос доручив апостолам хрестити всі народи і таким чином зробити їх учасниками спасіння, яке Він довершив своїм життям та смертю (Мт.28,19).

Прообраз Тайни Хрещення бачимо ще у Старому Завіті. Перехід ізраїльтян через Червоне море є своєрідним символом хрещення, як про це говорить апостол Павло (1Кор.10,2). Як євреї через цей перехід врятувалися від смерті й увійшли до обіцяної землі, так і ми через воду Хрещення позбуваємося духовної смерті, тобто гріха, і входимо до обіцяної землі – Церкви Христової. Якщо євреї практикували обмивання для очищення, а Йоан Хреститель хрестив тих, які обіцяли змінити своє життя, то такі обряди були лише прообразами Хрещення, яке ми отримуємо в Церкві. Свята Тайна Хрещення має силу змивати гріхи і наповнювати людину Святим Духом (Мт.3,11).

Сила Тайни Хрещення настільки велика, що в перших віках християнства деякі люди відкладали його аж до старості, щоб, раз обмивши всі гріхи, чистими перейти з цього земного життя у життя вічне. Після Хрещення грішник стає оправданим, мертвий духовно – живим для вічності.

Сила Святого Духа діє через обмивання, чи занурення у воді, і від того часу охрещений стає новою людиною, розпочинає справжнє життя, яке істотно відрізняється від земного та біологічного. Йоан Хреститель хрестив на покаяння, а Христос через Хрещення вчиняє нас синами Отця і своїми братами і сестрами, яким бажає дарувати своє Царство, тобто вічне життя, для якого ми були сотворені від початку. «У Хрещенні Бог не лише спасає нас від гріха, але й обдаровує неоціненними скарбами нового життя» – навчає Катехизм УГКЦ (410).

Хрещенню людей у зрілому віці передувало покаяння, а після нього людина отримувала дар Святого Духа. Святий Петро сказав у день П'ятдесятниці: «Покайтесь, і нехай кожний із вас охреститься в ім'я Ісуса Христа на відпущення гріхів ваших, і ви приймете дар Святого Духа» (Ді.2,38). Святий Павло називає Хрещення «купіллю відродження і відновленням Святого Духа», прийнявши яку ми станемо «спадкоємцями життя вічного» (Тит.3,5-7).

Чому сьогодні ми хрестимо дітей, якщо перші християни бажаючих хрестили у зрілому віці, тобто тоді, коли людина свідомо приймала християнство? У хрещенні дитини, чи зрілої людини з її душі змивається первородний гріх, який всі люди успадкували від Адама, та дарується освячуюча ласка й тим самим відкриваються двері Церкви для подальшого зростання у благодаті через участь в інших Святих Тайнах. Ласка хрещення – це найзнаменніше, найвеличніше і найцінніше добродійство Бога (св. Григорій з Назіянзу). «Хрещення дитини не є насильством над нею, бо як батьки чи вихователі годують чи навчають дитину задля її добра, так само і віруючі батьки, приводячи її до Таїнства Хрещення, відкривають для неї життя у Бозі» (Катехизм УГКЦ, 418). Навпаки, позбавлення дитини хрещення було би більшою кривдою для неї, оскільки це позбавило б того

духовного добра, яке вона могла б отримати враз із Хрещенням.

Через Таїнство Хрещення людина народжується до нового життя у Христі та сповнюється любов'ю до Бога. Це нове життя походить від Отця через Сина у Святому Дусі і дається нам вже тепер, тобто в цьому житті, а не щойно після смерті. Ще за свого земного життя Христос говорив про необхідність розпочати нове життя для того, щоб увійти в життя вічне через «народження з висоти» (пор. Йо.3,3), яке здійснюється за допомогою «води та Духа» (Йо.3,5).

Хресні батьки

При здійсненні обряду Хрещення дитина доручається в духовну опіку хресним батькам, які самі мають бути охрещеними та практикуючими християнами, оскільки беруть на себе відповідальність за християнське виховання похресників прикладом власного життя та словом. «Хресними батьками як дітей, так і дорослих можуть бути тільки вірні, віра та спосіб життя яких може послужити похресникові зразком для наслідування» – говориться у Катехизмі УГКЦ (418). Хресні батьки повинні мати намір завжди виконувати це завдання, а не тільки один раз бути присутніми при Хрещенні дитини. Вони мають бути такого віку, якого вимагає місцеве право Церкви, до якої належать. На даний час цей вік становить 17 років для дівчини і 18 років для юнака. Якщо ж одружені, то мають перебувати у церковному шлюбі, не можуть бути батьком, або матір'ю того, хто має бути охрещеним, чи перебувати з ним у подружжі, а також повинні бути вільними від заборони церковного суду бути хресним для дитини задля нездатності взяти на себе таку відповідальність. Отже, хресні мають обов'язок запевнити духовне добро та християнське виховання для дитини словом та прикладом.

Хресні батьки повинні добре знати «Символ віри» та жити згідно із його правдами. У «Символі віри» зібрані всі правди, об'явлені Богом, тому хресні батьки в імені дитини виявляють цю віру. Рекомендується, щоб вони разом із батьками дитини перед Хрещенням приступили до Таїнства Сповіді та святого Причастя, щоб якнайбільш достойно засвідчити свою готовність до духовного батьківства для охрещуваного.

Хрещення в небезпеці смерті

Якщо дитина, чи неохрещена доросла людина знаходиться в небезпеці смерті, то для правосильності Тайни Хрещення потрібно застосувати лише найнеобхідніше: матерію, тобто воду, і форму, тобто молитву та обряд – потрійне поливання водою голови охрещуваного, поєднане зі словами: «Хрещається раб Божий (або раба Божа – ім'я) в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь».

Святу Тайну Хрещення, зазвичай, вділяє священик, а за його відсутності може вділити диякон. Якщо немає й диякона, то інша особа, яка добре знає, як застосувати матерію і форму Хрещення. Це також дозволяється батькові або матері дитини, якщо немає іншого, хто знає спосіб хрещення. Якщо є можливість, то потрібно використовувати освячену воду, а якщо ж її немає, то будь-яку звичайну воду, навіть мінеральну, але без домішок.

Якщо небезпека смерті минула і дитина одужала, то її приносять до храму не для того, щоби ще раз охрестити, а тільки для доповнення Тайни Хрещення відпо-

відними молитвами і благословеннями, а також провести уцерковлення дитини в храмі. При цьому потрібно повідомити священика, що дитина вже була охрещена «в небезпеці смерті» і днем її Хрещення є саме той день, коли вона прийняла Святу Тайну, незалежно від того, чи це було з рук лікаря, батька, матері чи когось іншого.

Хрещення витискає в душі людини так звану печать, чи то знак приналежності до Христа із запорукою спадкоємства вічного життя при умові достойного переходу з цього життя у вічне. Ця печать, чи знак є незатертим, тобто залишається в душі людини назавжди, і тому Хрещення не може бути повторене, бо нічого нового не додасть від того, що людина вже отримала.

Якщо ж з якихось причин неможливо здійснити Хрещення водою, а життя людини вже завершується, то для спасіння вистачає самого бажання святої Тайни Хрещення. Це називається «Хрещення бажанням». А коли хтось, маючи намір охреститися, під час переслідування за віру віддає своє життя за Христа, такий вчинок називається «Хрещенням кров'ю» і також запевнює спасіння, попри те, що ні в першому ні в другому випадку в душі людини не витискається так званий незатертий знак, як у Хрещенні водою.

Під час здійснення обряду Тайни Хрещення людині дається ім'я святого з церковного календаря і від того часу охрещений отримує небесного заступника на все життя. Тільки охрещений має повне право молитися «Отче наш...», бо від дня Хрещення він став дитиною Отця і, відповідно, спадкоємцем його Божого царства.

Хрещення дорослої людини відбувається тільки тоді, коли вона свідомо і добровільно бажає охреститися, коли ця особа пройшла катехуменат, тобто підготовку до Хрещення через засвоєння правд віри, особливо тих, які містяться в «Символі віри».

Обряди і наслідки Хрещення

Обряди Хрещення вказують на багаті дари, які осягає той, який хреститься. Надання імені і впровадження до середини церкви від дверей чи притвору означає прийняття до Церкви та до спільноти Святих. Покладання руки на голову охрещуваного і подув священика на нього символізують уділення Святого Духа. Відтак помазання оливою частин тіла означає, що людина помазується для боротьби і стає воїном Христовим. Білий одяг, яким зодягають (крижма) – знак освячуючої ласки, яка дійсно вділяється людині, зодягнення у Христа: «Ви, що в Христа хрестилися, у Христа одягнулися» (Гл.3,37); запалені свічки, які дарують охрещеному, символізують євангельське світло добрих діл, якими охрещений має свідчити про Христа і бути «світлом світу» (пор. Мт.5,14).

Через Тайну Хрещення людина стає християнином та членом Церкви Христової, тобто Містичного Тіла Христового і таким чином осягає спасіння через поєднання з Христом. Дуже важливо підкреслити, що людина осягає спасіння в Церкві Христовій, а не поза нею, що саме завдяки тому, що належить до Церкви, вона стає учасником вічного життя і спасіння, яке Христос дає у своїй Церкві, яку він заснував ще за свого життя. Святий Павло потверджує це словами: «Усі бо ми хрестилися в одному Дусі, щоб бути одним тілом» (1Кор.12,13), тобто бути містичним Тілом Христа, яким є Церква. ■

ЩОДЕННА МОЛИТВА З ЧИТАННЯМ СВЯТОГО ПИСЬМА В СІМ'Ї

У рамках підготовки до святкування 1025 ліття Хрещення Руси-України.

о. Тарас БАРЩЕВСЬКИЙ

ТРАВЕНЬ 2012

157	01 трав., Вівторок	Пс 40,2-4	Суд 16,13-21	Лк 8, 16-25
158	02 трав., Середа	Пс 40,5-6	Суд 16,22-31	Лк 8, 26-33
159	03 трав., Четвер	Пс 40,7-9	Рут 1,1-7	Лк 8, 34-48
160	04 трав., П'ятниця	Пс 40,10-11	Рут 1,8-14	Лк 8, 49-9, 9
161	05 трав., Субота	Пс 40,12-13	Рут 1,15-22	Лк 9, 10-22
162	**06 трав., Неділя**	**Пс 40,14-16**	**Рут 2,1-9**	**Лк 9, 23-36**
163	07 трав., Понеділок	Пс 40,17-18	Рут 2,10-16	Лк 9, 37-48
164	08 трав., Вівторок	Пс 41,2-4	Рут 2,17-23	Лк 9, 49-62
165	09 трав., Середа	Пс 41,5-7	Рут 3,1-9	Лк 10, 1-16
166	10 трав., Четвер	Пс 41,8-10	Рут 3,10-18	Лк 10, 17-28
167	11 трав., П'ятниця	Пс 41,11-14	Рут 4,1-8	Лк 10, 29-42
168	12 трав., Субота	Пс 42,2-5	Рут 4,9-21	Лк 11, 1-13
169	**13 трав., Неділя**	**Пс 42,6-8 1**	**Сам 3,1-10**	**Лк 11, 14-23**
170	14 трав., Понеділок	Пс 42,9-12	1 Сам 3,11-21	Лк 11, 24-32
171	15 трав., Вівторок	Пс 43,1-3	1 Сам 12,1-8	Лк 11, 33-44
172	16 трав., Середа	Пс 43,4-5	1 Сам 12,9-17	Лк 11, 45-12, 3
173	17 трав., Четвер	Пс 44,2-4	1 Сам 12,18-25	Лк 12, 4-21
174	18 трав., П'ятниця	Пс 44,5-9	1 Сам 16,1-6	Лк 12, 22-34
175	19 трав., Субота	Пс 44,10-15	1 Сам 16,7-13	Лк 12, 35-48
176	**20 трав., Неділя**	**Пс 44,16-20**	**1 Сам 17,1-11**	**Лк 12, 49-13, 5**
177	21 трав., Понеділок	Пс 44,21-23	1 Сам 17,12-24	Лк 13, 6-17
178	22 трав., Вівторок	Пс 44,24-27	1 Сам 17,25-31	Лк 13, 18-30
179	23 трав., Середа	Пс 45,2-6	1 Сам 17,32-39	Лк 13, 31-14, 6
180	24 трав., Четвер	Пс 45,7-10	1 Сам 17,40-47	Лк 14, 7-14
181	25 трав., П'ятниця	Пс 45,11-13	1 Сам 17,48-58	Лк 14, 15-24
182	26 трав., Субота	Пс45,14-18	2 Сам 6,1-10	Лк 14, 25-35
183	**27 трав., Неділя**	**Пс 46,2-4**	**2 Сам 6,11-19**	**Лк 15, 1-16**
184	28 трав., Понеділок	Пс 46,5-7	2 Сам 7,1-7	Лк 15, 17-32
185	29 трав., Вівторок	Пс 46,8-12	2 Сам 7,8-17	Лк 16, 1-9
186	30 трав., Середа	Пс 47,2-6	2 Сам 7,18-29	Лк 16, 10-22
187	31 трав., Четвер	Пс 47,7-10	2 Сам 11,1-8	Лк 16, 23-17, 4

ЧЕРВЕНЬ 2012

188	01 черв., П'ятниця	Пс 48,2-4	2 Сам 11,9-17	Лк 17, 5-21
189	02 черв., Субота	Пс 48,5-8	2 Сам 11,18-27	Лк 17, 22-37
190	**03 черв., Неділя**	**Пс 48,9-12**	**2 Сам 12,1-7a**	**Лк 18, 1-14**
191	04 черв., Понеділок	Пс 48,13-15	2 Сам 12,7б-15	Лк 18, 15-30
192	05 черв., Вівторок	Пс 49,2-5	2 Сам 21,2-7	Лк 18, 31-43
193	06 черв., Середа	Пс 49,6-10	1 Цар 3,16-28	Лк 19, 1-15
194	07 черв., Четвер	Пс 49,12-15	1 Цар 8,1-9	Лк 19, 16-27
195	08 черв., П'ятниця	Пс 49,16-18	1 Цар 8,10-21	Лк 19, 28-40
196	09 черв., Субота	Пс 49,19-21	1 Цар 8,22-30	Лк 19, 41-20, 8
197	**10 черв., Неділя**	**Пс 50,1-5**	**1 Цар 10,1-10**	**Лк 20, 9-26**
198	11 черв., Понеділок	Пс 50,6-9	1 Цар 12,1-11	Лк 20, 27-44
199	12 черв., Вівторок	Пс 50,10-15	1 Цар 12,12-19	Лк 20, 45-21, 9
200	13 черв., Середа	Пс 50,16-19	1 Цар 12,20-25	Лк 21, 10-24
201	14 черв., Четвер	Пс 50,20-23	1 Цар 12,26-33	Лк 21, 25-38
202	15 черв., П'ятниця	Пс 51,3-6	1 Цар 17,1-6	Лк 22, 1-13
203	16 черв., Субота	Пс 51,7-10	1 Цар 17,7-16	Лк 22, 14-23
204	**17 черв., Неділя**	**Пс 51,11-14**	**1 Цар 17,17-24**	**Лк 22, 24-38**
205	18 черв., Понеділок	Пс 51,15-17	1 Цар 18,1-15	Лк 22, 39-53
206	19 черв., Вівторок	Пс 51,18-21	1 Цар 18,16-24	Лк 22, 54-71
207	20 черв., Середа	Пс 52,3-6	1 Цар 18,25-29	Лк 23, 1-17
208	21 черв., Четвер	Пс 52,7-9	1 Цар 18,30-40	Лк 23, 18-31
209	22 черв., П'ятниця	Пс 52,10-11	1 Цар 18,41-46	Лк 23, 32-43
201	23 черв., Субота	Пс 53,2-5	1 Цар 19,1-8	Лк 23, 44-56
211	**24 черв., Неділя**	**Пс 53,6-7**	**1 Цар 19,9-14**	**Лк 24, 1-12**
212	25 черв., Понеділок	Пс 54,3-6	1 Цар 19,15-21	Лк 24, 13-24
213	26 черв., Вівторок	Пс 54,7-9	1 Цар 21,1-7	Лк 24, 25-35
214	27 черв., Середа	Пс 55,2-4	1 Цар 21,8-16	Лк 24, 36-53
215	28 черв., Четвер	Пс 55,5-9	1 Цар 21,17-24	Йо 1, 1-18
216	29 черв., П'ятниця	Пс 55,10-12	1 Цар 21,25-29	Йо 1, 19-34
217	30 черв., Субота	Пс 55,13-15	2 Цар 2,1-6	Йо 1, 35-51

БОГ І УКРАЇНА

в листуванні Патріярха Йосифа Сліпого і отця Василя Зінька, ЧСВВ

(до 120-річчя з дня народження Патріярха Йосифа і 90-ліття з дня народження о. Василя)

Підготувала Уляна ТИМЧУК

Вірні сини України оберігали і збагачували культуру рідного краю, його традиції та історію. Без сумніву, Патріярх Йосиф Сліпий, глава Української Греко-Католицької Церкви (1944-1984), був одним із найяскравіших світил християнського світу XX століття. Його страдницьке і, водночас, величне життя залишається прикладом незламності віри, жертовності і любові до України.

■ О. Василь Зінько, ЧСВВ.

Після 18 років тюрем і заслання Патріярх оселився в Римі. В цей період він листувався з отцем Василем Зіньком, ЧСВВ – відомим місіонером і журналістом, багаторічним редактором журналів «Місіонар», «Праця», «Життя», що виходили за кордоном. Основна тема листів – стан рідної Церкви за кордоном, збереження української мови та віри. Листи датовані роками: 1977, 1978, 1979, 1982, 1983.

«Блаженніший Патріярше! Рятуйте нашу Церкву і народ! – читаємо в одному з листів отця Василя. – Вас післало Боже Провидіння як Мойсея, як Ноя, щоб спасти бодай одну родину українську, бодай одну парофію перед заливом чужини».

Отець Зінько знав конкретні випадки, коли люди в діаспорі зрікалися свого «українства» і топтали його. Прочитавши лист-звернення, Патріярх Йосиф відписав: «Високопреподобний отче Редакторе! Спасибі Вам за Вашого листа. Треба вживати праці над усвідомленням мирян, треба скрізь шукати звичайних людей з малою освітою, щоб закладати школи для навчання української мови бодай раз на тиждень. Треба пробувати з молитвою всіх засобів. Мову і обряд треба рятувати, почуття своєї ідентичності треба будити» (Ватикан, 14 лютого 1983р.Б.).

У листах Патріярх Йосиф всіляко підтримував прагнення отця Василя національно просвічувати власний народ. «Наша боротьба довга і затяжна, але покидати її не можна», – написав Патріярх в листі 22 жовтня 1982р.Б.

Отець Василь, як священик і душпастир, ділився сумними вістками про те, як українці в Бразилії, Аргентині піддаються великому впливу іспанської, португальської культури та латинізації. Патріярх Йосиф відповідав: «Дякую Вам за Вашого щирого листа, в якому висловили свій біль за рятунок української мови серед нашого поселення і тривогу перед асиміляцією, яка

загрожує нашим добрим людям. Знаю, що цими справами постійно журитесь і стаєте ворогом у людей, які легко миряться з всяким злом. На жаль, таки першою причиною забуття рідної мови є лінивство» (9 серпня 1982р.Б.). Також закликає отця Зінька до співпраці, зокрема говорить про велике значення писаного слова отця-редактора:

«З різних джерел доходять відомості про деякі невідрадні явища, які ведуть наше гарне поселення в Бразилії в сторону латинізації, денаціоналізації і затрачення ідентичності. Щоб тому зарадити, треба щось зробити, щоб принайменше звернути увагу українським спільнотам в Бразилії на той загрозливий стан та старатись той процес спинити» (2 липня 1977р.Б.).

В іншому листі Глава Церкви радить, як краще протистояти занепаду українського духу серед українців. «В останньому часі прийшли з достовірних джерел, відомости про застрашаючий процес латинізації і денаціоналізації в нашій Церкві в Бразилії і то при помочі нашого обряду. Роблю, що можу, щоб вам допомогти і зарадити ще більшому лихові, та ви продовжуйте працю в тому напрямі, щоб спільно рятувати нашу Церкву і наш нарід перед руїною. Зверніть пильну увагу на школи і українські установи. Як довго в них буде український дух, так довго вони будуть нашими» (26 травня 1978р.Б.).

Отець Зінько був призначений інспектором з українознавства, але він розумів, як важко відстоювати право на життя української мови та культури. Патріярх Йосиф заохочував отця Василя:

«Високопреподобний отче Редакторе! Дякую Вам за листа та інформації. Сумно воно, що не легко чи й неможливо у Вас не одної важної справи здійснити чи й почати! Не зневірюйтесь тим і працюйте, бо ситуація у Вас є грізна і котиться до гіршого. Уживайте свого пера і преси, щоб усвідомляти уми від низу вгору для спинення шкідливих процесів в житті Вашого поселення!» (5 жовтня 1978р.Б.).

Україна була для отця Василя Зінька святинею, даною Богом. Скільки він витерпів лише через те, що обороняв свою мову, культуру, обряд! З листування отця Василя з Патріярхом Йосифом довідуємося, що їх поєднувало велике бажання нести Слово Боже до людей, культурно і національно пробуджувати їх. В глибокій повазі до глави Церкви, отець Зінько завжди завершував свої листи такими словами: «Прошу ласкавих молитов і цілую многострадальні руки. У Христі найнижчий раб і слуга о. Василь Зінько».

2012 рік Божий – ювілейний для Патріярха Йосифа, 17 лютого минуло 120 років з дня його народження, і для отця Василя – 15 лютого отцю виповнилося б 90. Українська земля прийняла вірних своїх синів, а вдячні нащадки мають обов'язок наслідувати їх віру, мужність, любов.

Серед особистих записів отця Василя зустрічаємо листок-звернення до кожного українця. Автором його, напевне, є сам отець. Це слово адресоване й нам:

«Дорогий Брате у терплячім Христі!

В Україні йде завзята боротьба і переслідування Бога, віри й Церкви та нашого Обряду і культури. Москалі знають, що як знищать нашу мову, то й знищать нашу Церкву і Обряд.

Тому співпрацюймо з тими, що борються за життя нашої Церкви і культури. Не допусти, щоб її таки в нашій Церкві вбивали. Не будь святокрадцем! Не колаборуй з атеїстами і ворогами Бога і свободи! Не кривдь бідної Матері-вдови і не нищ тої горстки сиріт, що чекають на щиру нашу співпрацю та солідарність. Будь солідарний з переслідуваними і терплячими. Борони культури, борони життя. Не вбивай власними руками свого рідного! Не зневажай своєї Матері-Церкви! Будь вірним Її сином!» ■

ВІН ЧУВСЯ ЗОБОВ'ЯЗАНИМ І В СИЛІ

Отець Ісидор Ігнатій Луб, ЧСВВ (*22.XII.1898 – †28.I.1973)

Невтомний працівник, шляхетний духівник, письменник і редактор, отець Ісидор Ігнатій Луб залишив нам багату спадщину, яку, через те, що наша Церква була переслідувана і нищена, ми зможемо оцінити тільки згодом.

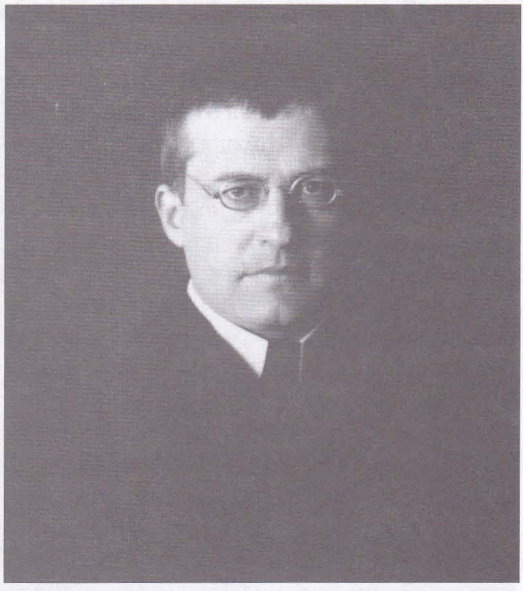

Він народився в селі Турочки Нижні (нині Нижній Турів) Турківського повіту в бідній селянській родині Захарія та Анастасії з роду Куприч. Після закінчення початкової школи в рідному селі, у 1912-1914 роках продовжував навчання в гімназії в Турці, рік в Самборі, а іспит зрілості з відзнакою склав у Перемишльській гімназії у 1920 році. Наступного року вступив у Перемишльську Духовну семінарію, але, заохочений перемишльськими василіянами, незабаром вступив до Крехівського новіціяту, після закінчення якого, у 1923 році, був направлений до української колегії святого Йосафата в Римі і там на Григоріянському Університеті вивчав філософію та богослов'я. Філософські студії завершив докторатом. Професію довічних обітів склав 31 жовтня 1926 р. в Римській василіянській обителі, а 1 жовтня 1928 р. у Кастельґандольфо біля Риму з рук грецького католицького єпископа Ісаї Пападополуса отримав ієрейське рукоположення. Богослов'я також закінчив докторською дисертацією та повернувся в Галичину.

1 вересня 1929 р. отця Ісидора призначили лектором богословських дисциплін для василіянських студентів у Кристинопільському монастирі. Тут він викладав історію Церкви, вступ до Святого Письма, екзегезу, єврейську мову і канонічне право, провадив Апостольство Молитви і Братство Найсвятішого Серця Христового, провадив реколекції та духовні вправи. Тоді ж почав проявлятися його письменницький хист. У 1934 р. переїхав до Жовкви, де служив як духівник дому, лектор канонічного права, історії Церкви в Україні та єврейської мови, письменник та цензор. У 1935 році під час лікування у Добромилі був духівником василіянських студентів філософії, провадив реколекції та духовні вправи, був бібліотекарем та архіваром. А з літа 1936 р. працював у новоствореному монастирі в Станіславові, де був спочатку вікарієм, духівником у єпархіяльній Малій семінарії, сповідником Малої та Великої семінарії, Василіянок, Служебниць, членом церковного подружнього трибуналу, писав монастирську хроніку, провадив реколекції. Від 1937 р. отець став заступником професора богослов'я, а в 1938 р. іменований професором богослов'я в єпархіяльній семінарії. Викладав історію спасіння, археологію, вступ та екзегезу Старого Завіту, герменевтику, єврейську та старослов'янську мови. Був редактором богословського тримісячника «Добрий Пастир», який видавався

старанням єпископів Григорія Хомишина та Йосафата Коциловського, ЧСВВ. На цей час припадає пік його письменницької діяльності. Отець був дописувачем до української католицької преси і співробітником у «Записках ЧСВВ» та редакції «Доброго Пастиря», дописував коротші замітки та історичні статті до василіянських часописів «Місіонар» та «Календар «Місіонаря». У василіянському видавництві в Жовкві вийшли книги отця Ісидора Луба «Про відпусти» (1934), «Василіянська школа» та «Духовні науки для монахів і монахинь» (1935), «Я вірю в Бога» (1935) і кілька богослужбових книг.

З початком Другої Світової війни, в листопаді 1939 р. настоятелі видали дозвіл покинути окупований більшовиками Станіславів. Разом з отцями Йосафатом Камінським, Михайлом Ганушевським та ще кількома спільниками отець Ісидор виїхав поїздом з міста і, дістався до кордону, перейшов убрід Сян в селі Межибрідь біля Сянока до окупованої німцями Польщі. До червня 1941 отець Ісидор був сотрудником та вчителював у селі Миків біля Команчі на Лемківщині. Німецьку окупацію України перебув у Станіславові на становищі професора семінарії.

У 1945 році, після арешту всієї греко-католицької ієрархії на чолі з митрополитом Йосифом Сліпим, радянська влада призначила адміністратором Львівської архиєпархії о. Гавриїла Костельника. Йому було поручено підбір священиків для створення так званої «добровільної» «Ініціативної групи по воззʼєднанню Греко-Католицької Церкви з Православною Церквою». Око Г. Костельника впало на отця Ісидора Луба як на одного з найвідоміших і найповажаніших священиків Станіславівської єпархії, тому радянські репресивні спецслужби взялися за його «опрацювання». Це завдання було віддане під безпосередній контроль полковника НКДБ Сергія Каріна (Даниленка). На 17 травня 1945 р. у Львові була призначена зустріч отця Луба із С. Каріним, Г. Костельником та М. Мельником, після якої він, начебто, згодився взяти участь в ініціативній групі як представник від Станіславова, однак відразу ж по завершенні наради розкаявся, написав відкликання і виїхав до Станіславова. На наступну заплановану зустріч не зʼявився. Передчуваючи це, полковник Карін так висловився про отця: «Следует отметить, что на основании беседы с представителем Станиславской епархии профессором Лубом создается впечатление, что он – совершенно ненадежный человек, на которого нельзя рассчитывать в смысле его участия в инициативной группе. По всему видно, что профессор Луб насильно взял на себя эту роль, т.к. по своему характеру он, очевидно, является чистокровным католиком Хомышинского типа и иезуитом по натуре». Отець Ісидор до кінця своїх днів каявся за те, що тоді, в травні 1945-го піддався хвилевій слабкості, і каяття його полягало в суворому аскетичному житті далеко від рідних сторін – на Одещині, куди потрапив він після Сибіру…

5 червня 1945 отець Ісидор переїхав зі Станіславова до Лаврівського монастиря, де розповів про намову зрадити віру батьків отцю Полікарпу Панчишину, а за два дні направився в с. Михнівець Стрілківського району (тепер територія Польщі), де під прибраним іменем Терлецький Іван Михайлович працював на парафії аж до арешту органами МДБ Дрогобицької області 20 березня 1949 року. Засуджений Особливою нарадою при МДБ СРСР до десяти років позбавлення волі за звинуваченням, що він нібито, «проживаючи на тимчасово окупованій німцями території і маючи вороже ставлення до радянської влади, у 1942 р. виступив у профашистській газеті «Станіславське слово» з антирадянськими націоналістичними творами, в яких проводив наклепи на радянську дійсність, керівників партії та уряду. У 1945-1948 систематично мав звʼязок з бандами ОУН, переховував їх

у своєму будинку і церкві, а також зберігав велику кількість антирадянської націоналістичної літератури». Заслання отець Луб відбував спершу біля м. Тайшет Іркутської області, а потім у Вологодській області, звідки був звільнений 20 березня 1957 року.

У 1951 році село Михнівець, в якому раніше працював отець Луб, було переселене з пограничної смуги з Польщею в Україну. 130 родин потрапили в село Агафіївка Любашівського району Одеської області, а решта в сусідню Филипівку. Саме сюди, на Одещину, до знайомих людей прибув після звільнення отець Ісидор. Спочатку мешкав у Филипівці, а згодом переїхав до Агафіївки. Жив на квартирі Катерини Іванівни Рапач, надавав духовну послугу селу, хоч не бракувало прикростей: ревізії, виклики на слідство, постійний страх. У харчуванні додержувався строгої дієти з причини хвороби шлунку. Навчився лікувати лікарськими рослинами: лікувався сам і допомагав іншим, головно ж молився і… писав. Про невтомний письменницький труд отця Ісидора свідчить гора рукописних творів, що їх по його смерті віднайшов отець Маркіян Когут, ЧСВВ. Отцеві Ісидорові вдавалося здобувати всі потрібні книги: латинські бревіарії, типіки, Святе Письмо… Провадив переписку з отцем Йосафатом Федориком та іншими. Взявся він до гігантського діла, яке виконував упродовж майже чотирнадцяти років. Задумав своїм пером «переорати» всі наші богослужбові церковнослов'янські книги. Дивно, що не писав, а друкував пером форму кожної букви так, що тексти читалися легко. «Cui bono? Для чого придумав таку велику роботу отець Ісидор? – пише у своїх спогадах о. М. Когут. – Мабуть, чувся обов'язаним і в силі внести деякі виправлення мови чи дії до богослужб. Також підготовити основу для праці обрядової Комісії на майбутніх Синодах Української Католицької Церкви. Бажав дати в руки готову богослужбу, хоч рукописну, для священиків-василіян, які могли появитися після років знищення Греко-Католицької Церкви, навіть в Агафіївці, бо в цій цілі збудував окрему хату… Це його надихало надією та енергією до праці…» Серед рукописів були: «Часослов» – імена святих, історична довідка, тропар і кондак на кожний місяць і день року – 6 зошитів; «Минея» – книга за місяцями, кожному святому або празникові тропар, кондак, біографія або пояснення торжества – 12 зошитів; «Октоїх» – служба воскресна і на кожний день тижня на 8 гласів – 6 зошитів; «Тріодь постная» – відправи Великого Посту; «Тріодь цвітная» – відправи Страсного Тижня і Пасхи до Зелених Свят; «Ірмологіон» – ноти і тексти ірмосів; «Трефологіон» – загальна служба в честь святих цілого року; «Типік» – переглянутий і переписаний. Ці рукописи частково збереглися в Червоноградському монастирі та в Провінційному архіві у Львові.

Працював днями і ночами. Влітку за столиком на подвір'ї, спиною до сонця. Було так, що ревізія конфіскувала рукописи, але згодом їх повернула. Одного ж разу сусідній батюшка відвідав (чи був присланий), покрутив вусом, побачивши просту сільську кімнату, сказав: «Робіть так, щоб ніхто не знав», маючи на увазі Хрещення, Шлюби й інші духовні послуги і лишив ще 50 карбованців. Час від часу отця Ісидора відвідували отець Маркіян Когут та інші співбрати з Василіянського Чину. На початку 1973 року отець Маркіян отримав телеграму, що отець Ісидор дуже хворий. Застав його уже при смерті, уділив Святі Тайни. Упокоївся отець Ісидор Ігнатій Луб, ЧСВВ 28 січня 1973 у селі Агафіївка і був похований на сільському кладовищі. ■

За матеріалами Провінційного архіву та архіву Червоноградського монастиря оо. Василіян (Рукописний фонд бл. п. о. Маркіяна Когута, ЧСВВ, Спогади про о. Ігнатія Луба)

Підготував о. Єронім Грім, ЧСВВ

НЕЗАБУТНІЙ СПОГАД З МІСІЇ

о. Теодозій ЯНКІВ, ЧСВВ

Кожна місія залишає чимало спогадів. Зустрічі в храмах з великою масою народу, місійні науки для молоді та дітей, а особливо молитва і благословення малечі та їхніх батьків витискають незабутні враження і спогади.

Із надзвичайними спогадами повернулись ми з місії, проведеної під час Великого Посту в Білому Борі у Польщі, за сто кілометрів від Балтійського моря. Тут проживає досить велика громада українців, яких сумнозвісна акція «Вісла» 65 років тому закинула у ці невідомі їм сторони. Прибули вони з різних сторін південної Польщі – Лемківщини, Сяніччини та околиць Ярослава. Зі собою привезли небагато придбаного батьками майна, але зберегли найцінніше – віру в Господа Бога. Розкинуто їх по різних селах, хуторах, заліссях з однією метою - чим швидше мають тут загубитись посеред лісів, бездоріжжя та в незвичному для них кліматі. А сталося інакше, процес денаціоналізації, духовного спустошення було призупинено. Чим?

З 1959 року в Білому Борі, в невеличкій каплиці на кладовищі, почали служити богослужіння в рідному обряді та мові. Ці перші Літургії були справжнім святом для опорожненої і спраглої Бога душі. Небавом після того розпочалась катехизація для дітей рідною мовою, вчили пісень та колядок, готували до першого святого Причастя. Невтомно на цій ниві працювали сестри Служебниці Непорочної Діви Марії. Найбільшим святом стало у цьому краю Різдво Пресвятої Богородиці – з усіх усюд з'їздились старші і молодь, батьки та діти, щоб у спільній молитві насамперед подякувати Богу і Його Пречистій Матері

за всі ласки, а також досвідчити дух миру і єднання у своїй рідній Церкві й обряді, рідному народі і мові. І так Білий Бір став рідним українським Богородичним санктуарієм на цих землях. З часом тут засновано школу з українською мовою навчання, а десять років тому розпочато будову неординарного храму на зразок древніх старохристиянських базилік. Його архітектором і, водночас, художником був добре відомий у Польщі професор Юрій Новосельський, який створив унікальну атмосферу, яка спочатку вражає, а потім надихає до молитви і споглядання Божої могутності та слави. Сьогодні це не лише культова споруда, але надзвичайний духовно привабливий центр. До нього паломничають не тільки українці, а чимало поляків з усієї Польщі, оскільки усвідомлюють величезну і духовну, і мистецьку цінність цього сакруму. Сьогодні українським духовним центром опікується, його розвиває і розбудовує отець протопресвітер Петро Баран. Допомагає йому парафіяльний сотрудник отець Ярослав Роман.

Саме тут, можна сказати, на одному подвір'ї храму і школи, цього українського духовного центру, проходила місія. Щоправда, серед її учасників мало було тих, яких насильно сюди закинуто, але були їхні діти, онуки, а напевно і правнуки. Мешканці Білого Бору та його околиць приходили до храму зранку і ввечері, щоб взяти участь у Божественній Літургії і послухати місійні науки, покаятися і прийняти прощення гріхів у святій Тайні Сповіді та злучитися із люблячим Богом, Христом Ісусом у Пресвятій Тайні Євхаристії. Місіонери, отці Теодозій Янків, ЧСВВ та Корнилій Яремак, ЧСВВ, також відвідували села, в яких мешкають українці - Мендзибуж, Боболиці, Белиця. Там їх проживає дуже мало, але в одній парафії закінчують будівництво власної невеличкої церкви, а в іншій – розпочинають. Зате у самому Білому Борі ще чути й українську мову, і «Господи, помилуй».

Як же хотілося передати їм силу для збереження себе самих, своєї гідності та тотожності, своїх сімей та народності! Також дати поштовх і відвагу далі бути християнами і українцями. Ми проповідували про Пресвяту Тайну Євхаристії у святій Церкві, про досконале життя, надію та любов. А всі наші труди виконували під покровительством великого сучасного святого, блаженного Папи Івана Павла II, ікону якого, створену до дня його беатифікації, привезено з України спеціально для цієї місії. Якраз 1 травня цього року минув рік з часу проголошення Івана Павла II блаженним. Місіонери пригадували його вчення і поради, його віру в український народ, яку він, будучи на Україні у 2001 році, передавав у своїх численних проповідях та промовах. Учасники місії слухали, сприймали щирим серцем, раділи та з полегшенням зітхали. Це ж бо перша така духовна зустріч – тижнева місія – із місіонерами з України. Тому парафіяни і гості, які брали активну участь у місії, щиро дякували й обіцяли, що не забудуть тих днів. Проводжали молитвою та піснею на устах. Ми також не витремо з пам'яті незабутні враження із Білого Бору. Дякуємо Вам, дорогі наші земляки, за щиру з Вами зустріч. ■

Місіонарчик

ТРАВЕНЬ – МІСЯЦЬ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ.

Христос Воскрес!

Мої найдорожчі маленькі і великі друзі. Настав останній місяць весни – травень. Мабуть, всі чекаєте на найбільші канікули і тому з радістю вигукуєте – «скоро літо». Але це далеко не все, чим може порадувати нас місяць травень. Адже в другу неділю ми святкуємо свято «День матері». Отож, не забудьте привітати своїх матусь і бабусь. І це ще не все, бо найважливіше – місяць травень присвячений Пресвятій Богородиці. Саме в цей час ми найбільше вшановуємо її як нашу Маму і Заступницю. Тому не забувайте більше часу присвятити нашій небесній Мамі – відвідувати молебні та молитися вдома. Навчімося від неї, як наслідувати Ісуса...

ВАШ МІСІОНАРЧИК

Дзеркальця душі

1. Поважай кожну людину, бо Христос в ній живе. Будь чуйний до іншої людини, брата свого, сестри.
2. Будь доброї думки про всіх, не думай погано про нікого. Старайся навіть у найгіршого бачити щось добре.

У травні святкуємо:

6 – великомученика Юрія Переможця.

24 – Вознесіння Господнє, а також рівноапостольних Кирила і Методія.

Хочеш - вір, а ні - то перевір...

Людський мозок може вмістити таку кількість інформації, якої не містить у собі жодна бібліотека.

У відкритому океані цунамі рухається зі швидкістю 900 кілометрів за годину.

Велосипедист може розвинути швидкість до 48 кілометрів за годину.

ТРАВЕНЬ - МІСЯЦЬ БОГОРОДИЦІ

о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Найдорожча людина для кожного з нас – мама. Вона піклується про нас ще перед нашим народженням, а потім кожного дня нас годує, дбає, турбується.

У духовному житті ми також повинні мати маму, бо без неї нам важко щоденно пам'ятати про Бога і Йому служити. Саме тому Ісус Христос перед самою своєю смертю відкрив нам правду про нашу Небесну Маму – Марію. На хресті Він звернув увагу на свою матір і сказав до учня, якого дуже любив: «Ось мати твоя». Ми теж учні Христові, яких Він любить і також до нас звертає ці слова – це твоя Мати.

Ми не бачимо небесної Матері, але знаємо, що вона про нас турбується. В першу чергу молиться до свого Сина і прохає, щоб Він опікувався нами. Коли ми у труднощах, вона нас духовно підбадьорює. Але найважливіше те, що ми можемо завжди пам'ятати – на небесах маємо вірну заступницю, свою небесну Матір. Тому місяць травень присвячуємо особливому пригадуванню про неї – кожного дня приходимо до храму на молебень до Пресвятої Богородиці.

День Матері

Мама – найрідніша і найдорожча у цілому світі людина.

Мати... Скільки приємних спогадів пов'язано із цим словом, скільки можливого й неможливого зробила ця жінка для нас. Хіба хтось може бути ближчим за неї? Руки та обличчя жінки-матері – це те, що завжди заспокоїть, підтримає, збереже від будь-якого зла. Мати-Берегиня завжди поруч із нами.

Мама – найрідніша і найдорожча у цілому світі людина, і все в дитини - від матері. Це вона вчила нас вимовляти перші слова, посміхатися до людей, говорити з ними ввічливо, з любов'ю. Вона нас вчила бути дорослими. І пізнаючи закони життя, саме від матері ми перейняли наймудрішу науку – любити людей. Бо лише з любові народжується прекрасне. Мати вчила нас поважати друзів, бути вірними їм у радощах, і в горі. Вірність – це почуття, яке теж виховала у нас ненька: вірність матері, вірність друзям, вірність Батьківщині...

Ми, українці, вкладаємо триєдиний сенс у поняття «Мати».

Це – Мати-Богородиця, яку українці обрали своєю заступницею. До неї звертаються в молитві, в поезії, в піснях. Вона є люблячою Матір'ю, яка завжди опікується нами, ніколи не покидає, завжди прощає і заступається за нас перед Богом.

Це наша земна Матір, яка дає нам життя, мудро формує наші почуття, устремління, творить з нас людину. Народна мораль ставить якнайвищі вимоги до жінки-матері. Ця прадавня етична засада втілена в Заповідях Господніх: «Шануй батька свого і матір свою, щоб тобі було добре і щоб ти довго прожив на землі». Звідси – образ Матері-Берегині, яка завжди поруч із нами, як писав Тарас Шевченко:

У нашім раї на землі Нічого кращого немає, Як тая мати молодая з своїм дитяточком малим...

І цей триєдиний сенс виростає до узагальнюючого поняття **Мате-**

рі-України, яка теж хвилюється за долю кожного свого сина, кожної своєї доньки.

Життя іде. Дорослішають діти. Та для матері дитина завжди залишається дитиною і в 10 років, і в 30, і в 50. А тому ніколи не покидає її тривога за долю власної дитини. І завжди вчить вона своїх дітей творити добро на землі.

Ненці, яка дарує нам життя, вчить нас по совісті жити і любити людей, присвячені поетичні рядки М. Рильського, А. Малишка, Д. Павличка, Б. Олійника, В. Симоненка... До матері – хранительки роду, ніжної, чуйної, мудрої жінки – звернені найтепліші рядки поетів:

Рідна мати моя, ти ночей
не доспала
Ти водила мене у поля край села,
І в дорогу далеку ти мене
на зорі проводжала,
І рушник вишиваний
на щастя дала...

В Україні є давня добра традиція відзначати в другу неділю травня день Матері, берегині, духовної опори роду. Цього дня вся наша любов, ніжність, чуйність їй – Матері, яка дала нам життя, і всім Матерям землі…

ПОЕЗІЯ

Квітує травень, одягнувши білі шати,
І сонце з неба зігріва.
Святіше з слів це слово – мати,
Що промовляють всі уста!
Складаємо у серці вдячність і пошану,
Схиляєм голову з любов'ю до всіх Вас.
Як добре й радісно на світі мати маму,
Яка на світ цей привела всіх нас!
Спасибі за ласку, за щире тепло,
Недоспані ночі, турботу й добро.
Матерям здоров'я зичимо щиро,
Любові і радості, злагоди й миру.
За все, що ми маємо й будемо мати,
Вдячні ми тій, яку звемо – МАТИ!

МАМА

Віталій Голіч (10 років)

Без неї ми б не жили
На світі взагалі.
Про нас вона все дбала,
Як ми були малі.

Вона є наша мама –
Вона нас народила.
Ми дякуєм за все їй,
Що нам вона зробила!

Мама – це людина твоя найрідніша,
тільки їй проблемами зможеш ти пожалітись,
говори їй, як тобі на душі, частіше,
і за тебе вона буде молитись.

МОЯ УКРАЇНА

Леся Берест.

Україно моя,
Ти маминий спів
Молитва віків.
Калина – серденьком багата.
Ти – щедрість Душі.
Ти – пам'ять дідів.
Всміхається сонечку м'ята.
Цілунки весни в промінні краси.
Малятко в пелюстках любові.
І світиться світ.
Ти в ньому свята
Україно моя веселкова.

«КОЛО СУМУ» ЧИ «КОЛО РАДОСТІ»?

У кімнаті один навпроти одного сиділи мама і малий синочок. Очі в обох були зажурені і вони, зітхаючи, мовчали. Задумана мати це зауважила і звернулась до сина: «А чим же ти зажурений? Чому ти такий сумний?»

– Не знаю,– відповів син. – Я дивлюся на тебе… Мабуть мені сумно, бо ти сумна.

Мати задумалася про причину свого смутку й зауважила, що вона сумує, бо дивлячись на сина, що він сумує, і сама зажурилась. Ось так з'явилось «коло сумування».

Довго не думаючи, мати усміхнулася і її радісні очі поглянули ласкаво на синочка. Той у відповідь також усміхнувся. Обоє радісно засміялися. Ось так розпочалось «коло сміху».

Від того часу у сина на устах часто можна було бачити посмішку. Лише спостережливі могли зауважити, що найчастіше посмішка з'являлась, коли синочок бачив свою маму. Адже саме мама приносила йому так багато радості, творячи кожного разу таємниче «коло радості».

ЯКУ КОРОНУ МАЄ БОГОРОДИЦЯ?

На небі Марія царює разом зі своїм Сином Ісусом Христом, але там корона не потрібна. Вона не носить такої корони, як земні цариці й королеви, бо має зовсім іншу – наші людські серця й любов до Неї. Це – велика таємниця Небесної Цариці, Володарки неба й землі.

Натомість тут, на землі, на багатьох образах або скульптурних композиціях на голові Марії є корона. Ці зображення створили люди, щоб ліпше уявити собі її обличчя, постать. У цьому немає нічого дивного, адже поки живемо на землі, дивимося очима, слухаємо вухами, торкаємося руками. Це наші людські відчуття, які нам дуже потрібні.

Тому люди обдаровують Марію коронами. А оскільки таких образів, ікон, скульптур у світі є дуже багато, то й корон існує дуже багато. Деякі виготовлені з золота й при-

крашені дорогоцінними камінцями. Інші лише позолочені, посріблені. Але є також корони, сплетені з весняних квітів. Вони, мабуть, найгарніші, бо зроблені з любові людей, які не мають дорогоцінних перлин.

Іноді Марію можна побачити у срібному плащі. Видно тільки її лице й руки, на яких Вона тримає малого Ісуса.

Є й інший образ Марії, де вона у звичайній хустині, яку носять наші мами, бабусі, тітки... Марія не має на голові корони, та все ж є Царицею!

А ти маєш якусь корону для Матері Божої? Якщо ні, то чим Її коронуєш? Подумай, чого Діва Марія може прагнути. Може, зробиш для Неї корону з чудових квітів – незабудок? А може, з червоних маків? А можливо, з матіоли, яка пахне ввечері, після заходу сонця? А може, ще з чогось іншого? Подумай…

О, Маріє, Діво, пом'яни всіх нас,
І в своїх молитвах не забудь
за нас.
(Пісня «Просимо Тя, Діво»)

КОНКУРС

Шановний читачу,

вже завершився конкурс «Сторінками Святого Письма».

АЛЕ НЕ ЗАСМУЧУЙСЯ, БО ПОПЕРЕДУ ЩЕ БАГАТО ЦІКАВИХ КОНКУРСІВ.

ЩИРО ДЯКУЮ ВСІМ, ХТО ПРИЙМАВ АКТИВНУ УЧАСТЬ У НЬОМУ.

Як і було обіцяно, переможці отримають супер-призи,

а імена переможців буде опубліковано в наступному, червневому номері журналу.

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ КОНКУРСУ ЗА МІСЯЦЬ БЕРЕЗЕНЬ:

Глава 13: 1) б; 2) а; 3) в; 4) б; 5) в;
Глава 14: 1) а; 2) б; 3) б; 4) в; 5) а;
Глава 15: 1) б; 2) в; 3) б; 4) а; 5) в.

ПРИЗИ ОТРИМУЮТЬ:

Павло Бліхарський (м. Жовква),
Святослав Білий (с. Лавочне),
Ярина Гриновець (м. Львів).

«СТОРІНКАМИ СВЯТОГО ПИСЬМА»

УВАГА!

У наступному номері будуть опубліковані результати конкурсу «Сторінками Святого Письма». А також нові цікаві конкурси та завдання.

Отож, залишайтеся з «Місіонарчиком», адже разом нам буде весело, цікаво і повчально...

ВЕСЕЛИНКИ

ХТО ЖИВЕ У БРАЗИЛІЇ

– Петрику, що ти можеш сказати про населення Бразилії?
– Там живуть Пеле, Гаррінча... і взагалі вся футбольна команда...

РІЗНІ МОВИ...

– Що ж це у тебе знову двійка з англійської?
– Вчителька сказала, що ми з нею розмовляємо різними мовами.

РИБАЛКА

– Ти чому запізнився до школи?
– Я хотів порибалити, а батько не взяв мене.
– Правильно зробив. Він, мабуть, пояснив тобі, чому треба йти до школи, а не рибалити.
– Звичайно. Він сказав, що черв'яків мало, на дві вудочки не вистачить.

ЯКИЙ ЦЕ ЧАС

Вчителька:
– Який це час: я вмиваюсь, ти вмиваєшся, він вмивається?
Учень:
– Неділя.

КРОСВОРД

Підготувала Леся ШТИКАЛО

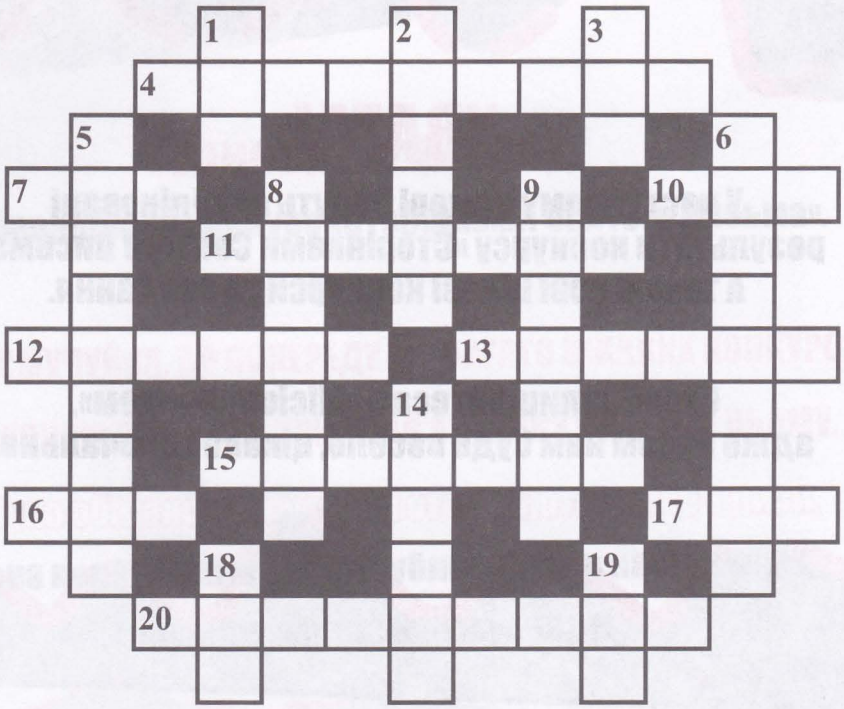

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 4. Розділ граматики, який вивчає способи поєднання й розміщення слів у мові. 7. Коли ж вони так говорили, сам Ісус став посеред них і до них каже: «… вам!». 10. Святий, якого називали багатостраждальним. 11. Назва дитячої казки. 12. Дивний випадок, незвичайна подія. 13. Ісус Добрий …, піду за ним, піду. 15. Український архітектор, видатний представник українського бароко, автор архикатедри святого Юра у Львові. 16. Один із засновників Києва (літопис «Повість временних літ»). 17. Синонім до слова талант. 20. Наука про пізнання справ Божих і людських, яку вивчали святі Кирило та Методій.

ВЕРТИКАЛЬНО: 1. Як тільки травень перший крок дає, той день, потрібний людям, настає. Щоб … вклонився матері своїй, і в Божій славі шану склав би їй (Теодор Кукуруза, «Мамине свято»). 2. Товстий твердий папір особливого виготовлення. 3. Місто в Італії, де у 869 р. поховано святого Кирила. 5. Український композитор, хоровий диригент, автор пісні «Маріє Діво, Царице мая» – Йосип … 6. Князь Моравії, який бажав, щоб грецькі місіонери Константин (Кирило) і Методій проводили місійну працю у його державі. 8. Найбільший амфітеатр стародавнього світу, споруджений у 70-80 роках нашої ери у Римі. 9. Місто Івано-Франківської області, легендарна батьківщина Роксолани. 14. Трав'яниста багаторічна медоносна рослина з білими або жовтими квітками та лимонним (цитриновим) запахом. 18. Ріка в Африці, найдовша на Землі. 19. Одне з п'яти чуттів, органом якого є око.

Відповіді на кросворд «Святковий», опублікований у числі за квітень 2012 року:

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 5.Симон. 6.Йосиф. 9.Матей. 10.Марія. 11.Добро. 12.Честь. 15.Гомін. 16.Кошик.
ВЕРТИКАЛЬНО: 1.Артос. 2.Голос. 3.Синедріон. 4.Кишакевич. 7.Народ. 8.Місто. 13.Вінок. 14.Солея.

Номер підготував:
бр. Юстин Борис, ЧСВВ

Допомагали: Павло Білик,
Віталій Павлучкович.

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

**О, Божественне Серце Ісуса!
У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня як винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.**

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішний день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, заступники України, моліть Бога за нас!

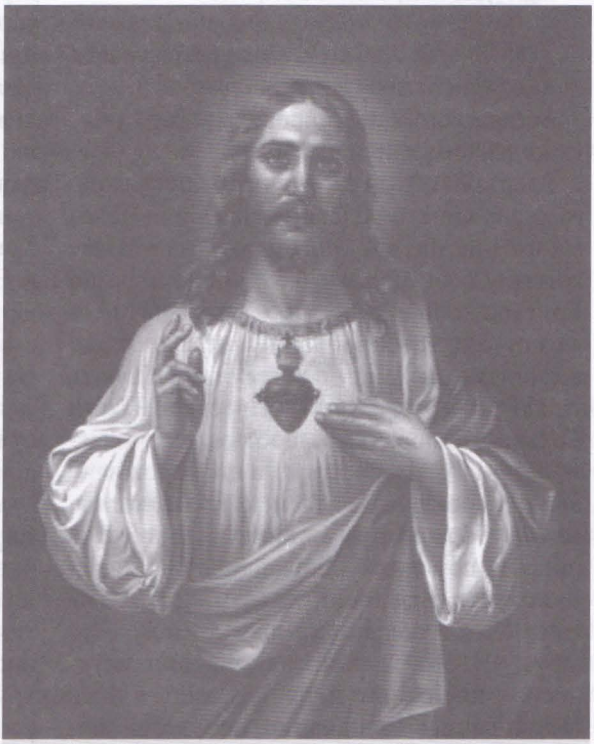

Ось Серце, що так полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на травень

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб суспільство підтримувало ініціативи, які захищають і посилюють роль сім'ї.

МІСІЙНИЙ: Щоб Марія, Цариця світу і Зоря Євангелізації, супроводжувала всіх місіонерів, які проповідують її Сина Ісуса.

МІСЦЕВИЙ: Щоб відпустові центри в Україні дедалі більше причинялися до євангелізації нашого народу.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ на червень

(З благословення Святішого Отця)

Підготував о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб вірні вміли розпізнавати в Євхаристії живу присутність Воскреслого, який супроводжує їх у щоденному житті.

Звертаючись до своїх учнів, Христос наголосив, що хто не їстиме тіла Сина Чоловічого і не питиме Його крові, не матиме життя у собі (пор. Йо.6,53). Знаменно, що Христос говорить не про життя вічне, а життя саме в собі, звичайне, людське. Якщо поглянемо, яку мету в житті переслідують ті, які не беруть участі у Пресвятій Тайні Євхаристії, побачимо, що їхнє життя часто беззмістовне, порожнє, а цю порожнечу вони заповнюють вдаваною «зайнятістю» або «турботою про інших» чи про «суспільний порядок». Також і християни часто почуваються покинутими у житті. Саме тому Христос залишив для кожного, хто вірує у Нього, точний знак Божої присутності – себе самого під видом хліба і вина. Не дивлячись на відчай чи почуття безвиході, християнин постійно має можливість прийти до храму і під час Божественної Літургії причаститися Тіла і Крові Христової й тим самим переконатися, що Бог нас не покинув, Він і далі любить нас і в радощах, й у труднощах, і в терпінні. Нам необхідно молитися, щоб кожний вірний це пам'ятав і досвідчував у житті.

МІСІЙНИЙ: Щоб християни в Європі наново відкрили свою тотожність і з більшим запалом брали участь у звіщанні Євангелія.

Європейська цивілізація за останні століття пережила величезні зміни, насамперед у політичному і суспільному плані: руйнація одних і створення інших держав, руйнування звичних суспільних установ, авторитетів, голод, хвороби, війни, також і на релігійному ґрунті, несподіваний прогрес науки і технологій. Поволі всі ці процеси впливали на душі людей, які звикали до життя «без Бога», мовляв, людина сама здатна відповісти на всі питання і виклики сьогодення. В результаті Христос, Його вчення і Церкву багато-хто в Європі трактує як застаріле і немодне вірування, хоча в Європі сьогодні існує величезний суспільний запит на релігію. На жаль, дуже часто його задовольняють магічними практиками, індійськими чи сучасними синкретичними релігійними доктринами, які не ведуть до визволення і глибокого релігійного досвіду й життя. Європа потребує наново відкрити любов Божу, яка проявилася до нас у Христі Ісусі, тим більше, що саме завдяки християнству Європа відбулася як така, поширивши свою віру і моральні цінності християнства на всі континенти й між усі народи світу. Саме тому європейці покликані наново збагнути, яке коріння має їхня цивілізація, відкрити свої серця Христу Господу і молитвою, працею, життєвим прикладом і живими проповідуванням знову звіщати Євангеліє на своєму континенті. А ми всі в цьому намірі повинні молитися.

МІСЦЕВИЙ: Щоб християни в Україні ставали на шлях навернення і покаяння за посередництвом Пресвятої Тайни Євхаристії.

«Дивіться, яку велику любов дарував нам Отець, щоб ми дітьми Божими звались. Ми і є ними» (1Ів.3,1). Для кожного, хто хоче осягнути життя, Бог являє свого Сина, який віддав своє життя як викуп

за нас: «тож так, як Мойсей змія підняв у пустині, – так треба Синові Чоловічому бути піднесеним, щоб кожен, хто вірує у нього, жив життям вічним» (Йо.3,14-15). Той, хто збагнув цю велику любов Божу, розуміє, що мусить відплатити любов'ю за любов: «А в любові моїй перебуватимете, коли заповіді мої будете зберігати, як і я зберіг заповіді мого Отця» (Йо.15,10). Виявляємо свою любов і довір'я до Христа через святе Причастя. Саме участь у Пресвятій Тайні Євхаристії спонукає християнина до правдивого розуміння свого покликання – постійної пам'яті про свою неміч і про потребу Божої ласки для чинення добрих діл. Молімося, щоб християни в Україні прилучалися до активного життя Пресвятою Євхаристією і так, проживаючи в мирі і покаянні, єдналися із Христом задля вічного життя. ■

■ ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЧЕРВЕНЬ

ІСПОВІДНИК НИКИФОР 15 червня

Никифор ісповідник народився в Константинополі в другій половині VIII століття. Глибока віра була закладена в ньому його батьками, Федором і Євдокією, які дали синові справжнє християнське виховання, підкріплене прикладом власного життя.

Святий Никифор здобув хорошу світську освіту, але більш за все вивчав Священне Писання і читав духовні книги. Під час царювання Льва IV Никифор отримав уряд царського радника. При дворі він продовжував вести чеснотливе життя, твердо зберігав чистоту віри і ревно захищав шанування святих ікон. У 787 році, під час царювання Костянтина VI (780-797) і його матері святої Ірини, в Нікеї було скликано VII Вселенський Собор, який засудив іконоборчу єресь. Глибоко знаючи Священне Писання, святий Никифор від імені імператора виступив на Соборі на захист Христової віри, чим значно допоміг отцям Собору.

Опісля Никифор залишив державну службу й оселився на самоті, проводячи життя в наукових працях, тиші, пості та молитві, провадячи суворе чернече життя ще до прийняття постригу. Після кончини святого патріярха Тарасія Никифора було обрано на його місце. Прийнявши чернечий постриг і священство, він був уведений на патріярший престол 12 квітня 806 року, на свято Пасхи.

При імператорі Леві V Вірменину (813-820), ярому прибічнику іконоборчої єресі, для Церкви знову почався період гонінь. Імператор почав відкликати із заслання відлучених від Церкви VII Вселенським Собором. Зібравши з них єретичний собор, він зажадав, аби Патріярх з'явився для дебатів про віру. Патріярх відмовився міркувати про віру з єретиками. Він всіляко прагнув напоумити імператора і його оточення, безстрашно роз'яснював народові вчення про шанування святих ікон. Тоді єретичний собор відлучив від Церкви святого патріарха Никифора. Його заслали на острів Проконніс в Мармуровому морі, де, після 13 років скорботи, він помер 2 червня 828 року. 13 березня 847 року нетлінні мощі святого патріярха Никифора, що пролежали в землі 19 років, урочисто були перенесені до Константинополя в собор Святої Софії. ■

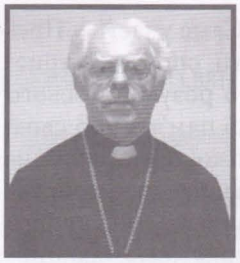

БЛАЖЕННИЙ, ХТО ВМИРАЄ В ГОСПОДІ

Упокоївся в Господі преосвященніший владика Єфрем Кривий, ЧСВВ, єпископ куритибської єпархії УГКЦ у Бразилії.

«Блаженні мертві, що в Господі вмирають» (Од.14,13)

Єфрем Василь Кривий народився 12 грудня 1928 року в місті Іваї, штат Парана у Бразилії. В 1940 році вступив до малої семінарії святого Йосифа отців Василіян в Прудентополі. В 1944-1948 роках навчався в місті Ірасема, де здобув фундаментальну гуманітарну і філософську освіту. Наприкінці 1948 року розпочав богословські студії в Григоріянському університеті в Римі, здобувши ліценціят з богослов'я.

1 січня 1950 року склав довічні обіти в Римі. 25 березня наступного року отримав дияконські, а 12 листопада того ж року – ієрейські свячення з рук преосвященного Івана Бучка. Після свячень та закінчення навчання повернувся до Бразилії, щоб там працювати для добра нашого народу і Церкви.

У 1952-1955 роках виконував служіння віце-ректора і професора семінарії святого Йосифа в Прудентополі, а в 1955-1959 роках – ректора і професора тієї ж семінарії. В 1961 році став магістром новіціяту сестер Служебниць і Катехиток Серця Ісусового. В 1959-1969 роках – ігумен монастиря і управитель парафії святого священномученика Йосафата в Прудентополі. В 1965 році був обраний консультором Бразильської василіянської Провінції святого Йосифа. В 1969 брав участь у Генеральній капітулі отців Василіян у Римі. Того ж року призначений ігуменом студійної обителі отців Василіян в місті Куритиба. В 1970 році його обрали протоігуменом Провінції святого Йосифа отців Василіян у Бразилії.

Однак, 29 листопада 1971 року номінований єпископом-коад'ютором владики Йосифа Мартинця з правом наступництва. 13 лютого 1972 р. Святіший Отець Павло VI в Римі уділив йому єпископські свячення. У травні 1978 р владика Йосиф склав свої повноваження, і тоді владика Єфрем перейняв керівництво Куритибською єпархією, якою управляв аж до 13 грудня 2006 року, коли то Святіший Отець Венедикт XVI прийняв його прохання про емеритуру.

Владика Єфрем зробив надзвичайний внесок до справи консолідації місцевого українства протягом своєї багаторічної діяльності. Завдяки потужному впливу Церкви, передусім Української католицької церкви Бразилії, єпископи і священики через навчання віри підтримують у громаді український дух, заохочують вивчати українську мову, зберігати національні традиції, звичаї і фольклор. За ініціативи та підтримки владики виникли український фольклорний колектив «Веселка», українські клуби «12 листопада» в місті Прудентополіс та «Полтава» в місті Куритиба. Цей останній, заснований в 1980 році й об'єднує католицьку молодь українського походження, має танцювальний колектив, капелу бандуристів, хор, оркестр народних інструментів та суботню школу і є одним з найбільших у Бразилії. Владика Єфрем сприяв заснуванню великої кількості громадських організацій етнічних українців Бразилії, наприклад, Українсько-бразильської Центральної репрезентації, заснованої в 1985 році, яка

координує всі об'єднання етнічних українців; Асоціації українсько-бразильської молоді, яка координує діяльність молодіжних громадських організацій українців Бразилії тощо. Протягом своєї пастирської служби владика відкрив дві єпархіяльні семінарії, єпархіяльний дім для літніх людей, 156 нових українських церков, велику кількість житлових будинків та урочистих залів при парафіях. Він брав активну участь в усіх Синодах Греко-Католицьких єпископів української Церкви в Італії та в Україні.

Діяльність владики Єфрема Кривого високо оцінили високі церковні та державні інституції. Він отримав звання «заслужений громадянин штату Парана», став почесним громадянином міст Куритиба, Іваї, Прудентополіс, Маллет, Уніао-да-Вітоpіа, Пітанга, Ребоусас, Фронтін, Апукарана, Антоніо-Олінто, Круз-Машадо та Іраті; нагороджений відзнакою Кабінету Міністрів України; 19 листопада 2008 року Президент України Віктор Ющенко нагородив його орденом «За заслуги» III ступеня.

Преосвященний владика Єфрем Василь Кривий, ЧСВВ, єпископ-емерит відійшов у вічність 3 квітня 2012 р. в Куритибі. ■

Вічна йому пам'ять!

ХТО ВІРУЄ – ЖИВЕ ЖИТТЯМ ВІЧНИМ

Упокоївся в Господі високопреосвященний владика Михайло Бздель, ЧНІ, митрополит, почесний архиєпископ Вінніпега, Канада.

Пізно ввечері у вівторок, 3 квітня, спочив у Господі владика Михайло Бздель, ЧНІ.

Владика Михайло народився 21 липня 1930 року в містечку Вішарт, провінції Саскачеван у Канаді в родині Теодора Бзделя та Євдокії з роду Василиків, які приїхали туди з України. Він був одинадцятим з чотирнадцяти дітей у сім'ї. Після закінчення початкової школи навчався в коледжі святого Володимира у Робліні, Манітоба, яким керували отці редемптористи. 8 вересня 1947 року Михайло вступив до новіціяту Чину Найсвятішого Ізбавителя, через рік склав тимчасові обіти і розпочав вивчення філософії та богослов'я в семінарії Святої Марії у Вотерфорд-Медоувейл, Онтаріо. Довічні обіти склав 19 серпня 1952 року, а 15 лютого 1954 року преосвященний Ізидор Борецький, єпарх Торонтський та всієї Східної Канади, уділив йому дияконські свячення. На Різдво Івана Хрестителя, 7 липня 1954 року, диякон Михайло отримав ієрейські свячення з рук єпископа Андрея Роборецького в Йорктоні, Саскачеван. Через рік він став сотрудником у Йорктоні та околицях. Виконував служіння у різних місцевостях Канади.

29 березня 1992 року Апостольська Столиця номінувала отця Михайла Бзделя, ЧНІ, архиєпископом Вінніпезьким для українців-католиків у Канаді, а 9 березня 1993 року відбулася його інтронізація. Від 9 січня 2006 року високопреосвященний архиєпископ Михайло Бздель перебував на емеритурі. ■

Вічна йому пам'ять!

БОЖЕ МИЛОСЕРДЯ

о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ

Продовження, початок в ч. 3 – 4 за 2012р.

У яких стосунках Бог із грішниками? Це питання постає перед людьми, коли вони падають у гріх, ображаючи Творця… Він зносить їх терпеливо, з незбагненною великодушністю. Бог не карає грішника в тій хвилі, хоч він на це заслужив, але відкладає присуд і дає можливість, щоб цей присуд був відмінений. Господь чекає нераз місяцями, роками, десятиліттями. Більше того: впродовж цього часу Він дає грішникові незвичайні добродійства, не карає його, якщо не кається, ані не зсилає на нього нещастя за нещастям.

Часто так буває, що грішник, ображаючи Бога, ще має з того земні користі. Та це ще не кінець. Оця великодушність Божа часто стає ще більше незрозумілою, бо грішник не зупиняється на одному грісі... Одні цілком не сповідаються, інші зле сповідаються і Спаситель прощає їхні гріхи, але часто ще того самого дня Його проганяють нові гріхи. Запитаймо себе, чи ми дозволили б із собою так робити? Одначе Бог не кидає грішника до пекла. О, ні! Він чекає... Одного разу до місіонера прийшов 95-літній чоловік, що вже 80 років не сповідався. Бог не допустив, щоб він загинув на війні. Бог його щадив. Бог на нього чекав...

Як далеко посувається Бог у своїй великодушності, показує Спаситель у своїй поведінці супроти зрадника Юди. Знаємо, що Ісус вибрав його Апостолом. Та він пішов за жаждою гроша, став злодієм і зрадником: продав свого Вчителя за тридцять срібняків. Потім він ще відважився вдавати приятеля Ісусового і цілувати Його на привітання, і тим поцілунком зрадив Його ворогам. Спаситель бачив Юду наскрізь. Але Він терпів його! Не карав, а чекав: може він таки навернеться. Навіть тоді, коли Юда давав Йому той зрадницький поцілунок, Ісус не відхилився, лише сказав: «Приятелю, пощо ти прийшов?»

«Приятелю»... Хто б із нас не тішився, якби почув таке слово любові з уст Спасителя? А Ісус це каже зрадникові, і то в тій хвилині, коли він віддає Його ворогам! Навіть тоді не відштовхнув його. Ісус ще хотів бути приятелем Юди. Він робить останню спробу рятувати учня. Та Юда не опам'ятався. Тому каже святий Іван Віяней: «Ніхто не піде на осудження за те, що забагато злого накоїв, але багато буде у пеклі за один-єдиний тяжкий гріх, за який не хотіли жалувати».

Слова Ісуса Христа до с. Фаустини: «Хто буде голосити про Моє велике Милосердя, Я Сам буду їх боронити в годину смерті як Свою славу; і хоч би гріхи душ були чорними, як ніч, коли грішник звертається до Мого Милосердя, – віддає Мені найбільшу хвалу і честь Моїм Страстям. Коли душа прославляє Мою доброту, тоді сатана тремтить перед нею і втікає на саме дно пекла. Болить Моє Серце, бо навіть вибрані душі не розуміють, яким великим є Моє Милосердя; їх спілкування зі Мною є певною мірою недовір'ям. О, як це сильно ранить Моє Серце. Згадайте Мої Страсті, і якщо не вірите Моїм словам, вірте принаймні Моїм Ранам. Є душі, які нехтують Моїми ласками і всілякими доказами Моєї любові, не хочуть чути Мого поклику і йдуть у пекельну прірву. Ця втрата душ занурює Мене у смертельний смуток. Тут душі не можу допомогти, хоч Я й Бог, бо вона нехтує Мною; а маючи свобідну волю, може Мною нехтувати, або любити Мене. Ти, розповідувачко Мого Милосердя, говори усьому світові про Мою доброту, і тим потішиш Моє Серце». ■

(Далі буде)

НЕ БІЙТЕСЯ МАТИ БАГАТО ДІТЕЙ!

Розмова із Світланою Мокрик

Світлана Мокрик, о. Орест із своєю сім'єю.

«Будьте плідні й множтеся і наповняйте землю та підпорядковуйте її собі» (Бут.1,28) – перші слова, які Бог звернув до людини, створивши її на свій образ і подобу. Життя людини у подружжі найбільш яскраво і відповідно відображає буття самого Бога, єдиного у Тройці, який Сам є любов'ю, яка дарує життя, ділячись ним. Так і батьки діляться своїм життям із дітьми, даруючи їм можливість пізнати щастя і вічну радість у Божому Царстві.

Сьогодні у нас в гостях Світлана та отець Орест Мокрики, які народили, виховали (та виховують) семеро, і ще прийняли до своєї родини троє прийомних дітей, щоб їм також вділити радість материнської турботи й опіки. У травні, коли святкуємо День Матері і присвячуємо цей місяць Пресвятій Богородиці, Матері Ісуса Христа, своїми спостереженнями з нами ділиться Світлана Мокрик. Нехай її слова будуть підбадьоренням для кожного з нас на шляху поваги до життя і сміливості, щоб ті, які живуть у шлюбі, не боялися ділитися своїм життям і щастям із кожною дитиною, яку дарує нам у своєму милосерді Господь.

– Зазвичай, не завжди замислюєшся над питанням – що означає бути мамою. Все стається якось мимоволі, наче продовження логічного ланцюжка Таїнства Подружжя. Бажання мати дітей є природнім наслідком любові чоловіка і жінки у шлюбі, в якому й реалізується батьківство взагалі й материнство зокрема. Народження дитини змінює ритм, розклад, спосіб життя, і ти вже не живеш, як хочеш, сам чи сама для себе, а добровільно і свідомо віддаєш своє життя для іншого. Споглядаючи на дитину, зауважуєш, що вона є особистістю, даною Богом, яку тобі належить якнайкраще сформувати, щоб не збезчестити цього Божого дару. І коли дитя – це дар, то, очевидно, що й материнство теж можемо назвати даром. Відповідальне материнство, як я думаю, – це усвідомлена й улюблена жертва з моєї сторони, і неймовірний знак милості Божої. Добрим прикладом для

мене була і, Богу дякувати, є моя мама, яка й до сьогоднішнього дня не має часу для себе, зате, важко працюючи, має час для Церкви, для ближніх і для родини. До речі, переглянувши родовід по материнській лінії аж до п'ятого покоління, дослідила, що всі вони були багатодітними.

– Дуже шкода, коли люди у подружжі відмовляються від Божого дару, не бажають прийняти дитину. Мабуть, кожен для себе шукає якесь оправдання, але чи знаходить для серця заспокоєння? – риторичне запитання. Багато залежить від «серця», а тому залишаю його відкритим. Хіба можу поділитися власним досвідом. Народивши семеро дітей, не завжди «з оваціями» дізнавалась про нову вагітність, але все ж приймала це як дар. Народивши дітей, задаю собі питання: як би воно було, коли когось із дітей не було б? І вже коли вони підросли, стало зрозуміло, що не тільки я їм дала життя, але що вони самі також дають життя мені. Мої діти для мене наснага і підтримка. Коли я мала б змогу дати настанову молоді щодо материнства, то ці слова звучали б так: не бійтеся мати багато дітей!

– Я вже говорила, що шкода, коли подружжя відмовляється народжувати, але шкода й тих, хто не може народити дітей. Їм здається, що вони не мають кому подарувати свою любов і турботу. Але ж знаємо, як багато дітей позбавлені батьківської любові та піклування! Їх чимало в сиротинцях, у притулках, інтернатах. Вони чекають на тих, кому можна сказати слово «мама», кому можна поплакатись, з ким можна поділитися своїми переживаннями і проблемами. Чи можна не знати цього? І ми це знали. Думка про покинутих дітей не залишала нас від моменту нашого вінчання. Коли настала слушна нагода, у нашій сім'ї з'явилось ще троє прийомних дітей. Вже минає три роки, від коли у День Матері вони переступили поріг нашого дому і, переступивши, ввійшли до нашого серця. Ці діти рідні між собою, за спиною в них уже був важкий досвід спотвореного способу життя, тому не легко було, та й зараз важко, стирати цей відбиток. Але втішають вже досягнуті результати саме завдяки підтримці цілої нашої сім'ї. Дуже часто прийомні сім'ї зіштовхуються із проблемами адаптації і вдаються за допомогою до психологів. Найкращим психологом в моєму випадку є мій чоловік, який завжди для всіх нас знайде добру та слушну пораду, а підтримкою є наші діти. Маємо надію разом виховати моральних і співчутливих людей, які, ставши дорослими, змогли б створити справжні християнські родини.

– Бажаючи стати на захист багатодітних родин, у 2005 році я була однією із засновниць громадської організації «Щаслива родина», метою діяльності якої є: по-перше, показати позитивну сутність багатодітної української родини; по-друге, на законодавчому рівні забезпечити належну підтримку з боку держави. Тому в 2006 році спільно з Обласним управлінням сім'ї та молоді на чолі з Андрієм Корнатом була розроблена програма підтримки багатодітних сімей. На даний час ГО «Щаслива родина» чисельно зростає, веде активну працю. Після створення прийомної сім'ї моя участь в спілці дещо обмежена, оскільки діти вимагають багато уваги і часу, а основна моя праця – це робота в початковій школі. Крім цього проводжу курси відповідального батьківства у «Школі народжувати» при фонді святого Володимира, де, використовуючи свій власний досвід, маю нагоду заохочувати народжувати дітей і приймати їх як Дар Божий. ■

Розмовляв Андрій САВ'ЯК

РАДУЙСЯ ПОВНА ЛАСКИ, МАРІЄ!

На дворі потепліло. От вже, дякувати Богу, завитав май. З під стріх виходять старці і діти, здорові і слабі, щоб налюбуватися красою світа. Вийди також в тоту пору і ти, приятелю Місіонаря – вийди бодай в свій садок або де в поле!

Скажи, що ж там побачиш? От сам знаєш що. Тут в очі вдарить тебе ціле море зелені, тут дерева заквітчані, тут гаї буйні, де інде знов цвітники, що як ткані килими поклалися на землі. Чиж не так?

Ну – але не гай за богато часу на оглядинах, а зиркнувши довкола себе, спробуй счислити всі билинки травиці, всі галузки дерев, всі листочки цвітів, а на тих листочках всі вилочки, всі зубчики і волоски. Що гадаєш? Потрафиш то всьо перерахувати? Здає ся, не втнеш штуки; заки одну, другу билинку, або квітку переглянеш а вже твоє серце і твоя душа взнесе ся до так високої радости, що не надумуючись закличеш зі Спасителем і Богом: «Навіть Соломон в цілій величи не був так красно прибраний, як то-то одно, хотя й би й найменьше, стебло трави на поли».

А знаєш що? От бачиш, ти не допустишся нині гріху, коли позичиш собі слова з святих уст ангельских і промовиш щиро ними до місяця мая: Ти, місяцю, є повний ласки. Не лякай ся! За се, бачиш, не погніває ся на тебе ані май, ані сам Христос. Чому? От тому, бо як похвалиш тоту чудову майску красу, що її Отець небесний в сім році сотворив, то тим самим возвеличиш і Його самого.

А тепер вважай добре, бо скажу тобі щось важнійшого. Правда, тішить ся твоя мала дитина, коли серед темної ночи кресалом викрешеш їй кілька ясних іскорок? Ну – а щож то є тоті іскорки напротив сонця, що в раннім ранці виходить з поза гір і своїм блиском обливає цілий світ? Га – нічим вони є – відповіш. То добре.

От, бачиш, як іскорка нічим є против сонця, так й ціла майска краса нічим є против одної, однісенької людскої душі. Однак і тут ще не конець. Є на світі один ще дивнійший і ще красший Божий твір від людської душі. Як він називає ся? Той твір, то ласка освячаюча. Вона в порівнаню до твоєї душі є такою, як ясне сонце в порівнаню до малої іскорки.

А тепер з того, що я тобі сказав, порозумієш бодай трохи, чим є душа Марії в порівнаню до всіх людских душ. Вона є красшою від сонця, від зьвізд, від майскої краси. Сам Отець небесний возвеличив єї і через ангела свого сказав до Неї одної: «Радуйся обрадованная – радуйся повна ласки, Маріє!»

Чомуж Марії душа така цінна? Тому, бо Господь Бог вивінував єї як найбільше і як найкрасше. Маріїне Серце Він виповнив з долу до верха всїми небесними дарами і то так, що в нім не остало ані одного кутика порожного – всюди, всюди розляла ся в нім Божа любов.

Гляди, скільки там скарбів зложив Дух Святий! Дивися, в Маріїнім Серцю стілько всякої

чесноти, що цьвіту в зїльнику, а кожда з них і красша і більша, чим в найбільшого святого.

Коли тебе дитиною хрестили, небесний Отець змив твою душу, стер з неї гріх, дав тобі чисте, нескверне серце. Та крім того Він ще не пожалував тобі й осьвячаючої ласки. Ти перед тим був як той труп, що в домовині гниє і розкладає ся, а через ласку вступило в тебе нове житє, ти відродив ся в Боже дитя. І на тім хрещеню поблагословив тебе, брате, Дух Святий своїми дарами. Він хотів, щоб з серця твого виростали овочі: любови, радости, мирности, терпеливости, лагідности, доброти, відваги, покори, скромности, повздержности і чистоти, як каже св. Павло.

Ну – а тепер зміркуй. Як чудовим мусить бути Пречисте Серце Марії, коли Воно вже в святім Зачатю було чисте і то без найменьшої змази, коли Воно вже тоді одержало всі ласки Божі і всі дари Духа Святого, однак в більшій скількости і в красшій якости чим ти. Серце Марії наповнило ся з тої хвилі небесною мудрістю, небесним щастєм, небесною любовю; в Нім запанувала і радість Божа, і мирність ангельска, і терпеливість надземска, і ласкавість без границь, і мужність неустрашима, і покора незмірна, і вірність незломна, і чистота ангельска. Коротко кажучи, в Серцю Марії завитав тоді прекрасний Божий май. Сам Отець небесний находив в нім уподобанє, а коли лиш на него глядів, тілько Разів оглядав в нім неначе в зеркалі Себе самого. Тому не дивота, що той Отець небесний прославив Маріїне Серце і приказав свому ангелови, щоб його возвеличив словами: «Радуйся, повна ласки, Маріє!»

От так, милий брате! В тих коротких словах находить ся ціле богацтво похвал для Пречистої Діви. Хочеш в теперішнім місяци оказати їй таку честь, яку віддав їй сам Сотворитель, то й ти повторюй тоту пісню, що єї Дух Святий уложив, що єї архангел Гавриїл милозвучно відспівав. Памятай, тими словами справиш Марії більшу радість, чим якою другою молитвою. ■

(«Місіонар», 2.05.1911)
редактор о. Теодорович, ЧСВВ

ЦАРИЦІ МАЯ

Маріє Мати, Царице мая,
У цей Твій місяць чуден – святий
Зішли свої ласки, жемчуґи серця
На весь наш нарід, на всіх людей.

Отри всім сльози, що в горю ллють,
Не дай їм плакать, ридать не дай,
Притиши стони, гіркі ридання,
Всіх потішати Ти не вгавай.

Як Мати добра, солодка Мати
Подай потіху зболілим серцям,
Помагай вбогим, горни нужденних
Вкажись дорогою негідним синам.

Забудь всі наші гріхи, провини,
Якими ми Серце Твоє ранили,
Забудь ті наші всі беззаконня,
Якими Тебе ми усе смутили.

Ми хочем жити на Твою славу
Любить Твого Сина, Тебе кохати
Та щирим серцем, наша Матусе,
Достойно-гідно Тебе величати.

Дозволь, о Мати, цей милий місяць
Провести свято на Твою славу,
А наш гимн хвали, псалом прослави
Зволь, о Царице, принять ласкаво!

(«Місіонар», 2.05.1926,
Й. Іриневич, ЧСВВ)

Продовжуємо серію листувань о. Сильвестра «Зъ Бразилія»

ЗЪ БРАЗИЛІЯ

(Листъ Місіонаря Єромонаха Сильвестра)

Ми одержали зновъ кілька листівъ зъ Бразилії! – а що наші читателі певно будуть цікаві довідати ся, якъ тамъ нашимъ людямъ живе ся далі, для того выймемо зъ остатного листу то, що може буде інтересовнійше. Пише отже От. Сильвестеръ (зъ місяця грудня) такъ:

«У насъ тепер літо. Зима у насъ від цвітня до кінца вересня, а решта остає на літо. Зима тутъ така: въ день пече сонце, а ранками потискає морозъ, ажь вода замерзає. Дощі перепадають дуже часто, неразъ цілими тижнями і воздухъ тогди дуже вохкій. Зъ дощу болота нема, бо земля така рідка, що всю воду поїдає и наситити ся не може. Снігу тутъ не видати, часами десь въ горахъ впаде на хвильку, але зато морозъ и велика вохкость по горячім дни дасть ся в знаки, тымъ більше, що ту печі не знають.

Літо тутъ таке: въ день пече страшно, а въ ночи холодъ. Той холодъ треває в 5 годині пополудни до девятой рано – решту забирає велика спека. Хотяй спека на дворі, я мушу лазити по горахъ и лісах и шукати за людьми і дітями, и проповідати, катехизовати, сповідати и т.д. Проповіді маю рано и вечеромъ – решта дня на сповідь, катехизацію і инші справы. Ходжу піхотою, бо коня не маю, а денно робити треба и по кілька миль. Я ще за ціле моє дотеперішнє житє тілько не находивъ ся, шо тутъ за пару місяців.

Богъ однакъ кріпить мої силы. Я ще не хорувавъ – разъ тілько одинъ приходило ся смертельно переболіти біль головы. Біль головы тутъ бере ся зо спеки, і є такий тяжкий, що смерть въ очи заглядає. – В спеку люди тутъ напотять ся, що не міра, черезъ що і білизна дуже нищить ся. Купати ся годі, бо хочь воды всюды повно, то въ день небеспечно черезъ спеку – а по спеці нагло находить зновь великій холодъ».

«За Божою помочію я вже побудовавъ для нашихъ людоньок простору каплицю, де кромі двохъ закристій, і пресвитеріи і хору, помістить ся до 700 людей. Каплиця буде посвячена св. Василію В., а перші богослуженя буду мати въ день Трехъ Святителів. Лишь образа не маю жадного».

«Люде ще до теперь мешкають въ переважній части но в будахъ, бо домів не мають еще, хіба де хто въ середині Прудентополиса. – Відвідую їхъ, кілько часу и силъ стане. Они самі, як прийдеш, так и дальше горнуться величезними массами і зъ моєї кольонії и з сусідніхъ. Все то зъ тлумками на плечахъ – з провідникомъ на переді. Цілу дорогу співають побожні наші пісні. Правдиве паломництво, якъ було колись за давныхъ часів. Нераз, відпочиваючи, обезвеся дехто: Боже, Боже, де ту пустий ліс сподівався коли, щоби в нихъ чужі люде, чужим язиком співали такі пісни, які ми співаємо. Іншій зновъ скаже: Мой небощикъ тато, мой дід і прадідъ навіть не чували ніколи о Бразилії, а мы своими ногами такі стежки по ній видоптали і тілько находилися, що ще ціле житє своє стілько не находилися».

«Найбільшимъ тутъ нещастємъ є мурахи – єсть іхъ тьма тьменна від найдробніших до великановъ. Они все нищать в поли і в хаті, і нема способу їхъ вынищити. Такожь всякихъ павуковъ повно всюды – і недобрі они, а в укушеня такого таранталі можна вмерти. Друга біда, то великаньскі ящурі – шкоду роблять межи дробомъ. О вужахъ и гадинахъ и не вспоминаю: великаньскі они, а кидають ся, єсли їхъ роздразнити. Тигры, дикі коты – і инший небезпечний звір – такъ якъ у насъ вовки».

Кінчить от. Сильвестеръ прозьбою о присланє священика до помочи, о молитвы за себе и своіхъ людей. Далі листи з Бразилійського краю от нашого отця, які він нам буде надсилати, будемо і вам ласкаво розказувати, любі читачі. ■

(Місіонарь, ч.11. март, 1898)

(Далі буде)

П'ЯТДЕСЯТ ПРИЧИН ЧИТАТИ БІБЛІЮ

Підготував о. Терентій ДОВГАНЮК, ЧСВВ

Продовження, початок в ч. 3-4 за 2012р.

22. Ми вивчаємо іноземні мови, відбуваємо різні професійні курси, вивчаємо книжки на тему свого хобі. Якщо навчимося мови спілкування з Богом, то цим наповниться наше життя, професійна кар'єра, хобі. Сповняться слова Писання: «мої вівці знають мій голос» (Йо.10,3-4). Пізнай голос Бога! Бо мета життя – не смерть (пор. Рим.6,22; 1Пт.1,9). Я повинен пізнавати Слово Боже, навчитися мови спілкування з Ісусом, навчитися чути, що Він говорить до мене. Якщо я маю бути дитиною Божою, то мушу зростати зі Словом Божим. Читаємо, що не самим хлібом житиме людина, а кожним словом, що виходить з уст Божих (Мт.4,4). Ми складаємося з того, що їмо, – так кажуть дієтологи. Ми всотуємо, з'їдаємо знання світу цього, а не знання життя вічного. Висохне трава, зів'яне квітка, а слово Бога нашого стоятиме навіки (Іс.40,8).

23. Єдине, що безумовно необхідне для спасіння, це наше освячення. Його ніщо не замінить: ми нічого не можемо дати Богові замість освячення. Ми маємо освятитися – заново народитися зі Святого Духа. Без пізнання Слова Божого освятитися неможливо. Намагатися освятитись, не знаючи Святого Письма – це немовби взятися керувати реактивним літаком, не знаючи основ пілотування, або ніби лягти на операцію з пересадки серця до когось, хто навіть не є лікарем. Це так, якби дошкільняті дали увімкнену бомбу, аби малюк її знешкодив. Святе Письмо є курсом, лекціями, які навчають нас, як маємо освятитися. Ми читаємо різні порадники, інструкції з користування, куховарські книжки, але не вивчаємо цієї однієї, найважливішої: ІНСТРУКЦІЇ З ОБСЛУГОВУВАННЯ НАШОЇ ДУШІ (пор. Мр.8,38).

24. Люди навчаються, підвищують кваліфікацію в різних школах чи на курсах; найкращі професіонали у своїй галузі, професори, доктори наук постійно доповнюють знання на різних конференціях, конгресах, сотні годин проводять удома, добираючи інформацію із своєї галузі, аби потім, на ложі смерті, сказати: «я знаю, що нічого не знаю». Отож своє донавчання, аби сподобатися цьому світу, відсунь на другий план, і в першу чергу пізнай Слово Боже, аби міг сказати, як цей учень Ісуса: «Я боровся доброю борнею, скінчив біг, віру зберіг. Тепер же приготовано мені вінок справедливості» (2Тим.4,7-8). Subito santo – святий одразу, вже зараз, – так кричали люди, коли помер Йоан Павло II. Ким був би Папа, якби не пізнав Святого Письма? (пор. 1Кор.13,2).

25. Якщо прагнемо переміни свого життя з матеріального на духовне, то мусимо сягнути по «будівельний матеріал», сировину, сповнену духовності. Таким матеріалом є Слово Боже – слова, написані під натхненням Святого Духа. Ми повинні вивчати Слово Боже. І тоді станеться так, як читаємо: «І буде останніми днями, – каже Бог, – Я виллю мого Духа на всяке тіло. Ваші сини й ваші дочки будуть пророкувати, і ваші юнаки будуть бачити видіння, і старшим вашим сни будуть снитись» (Ді.2,17). Хочеш пізнати у своєму житті цю обітницю? Запрошую тебе до спільних

старань про це. Якщо Бог обіцяв – Він виконає! Будемо взаємно одне одного підтримувати. Бог хоче вилити свого Духа на всяке тіло – на нас також! (пор. 1Кор.1,5-8).

26. «Під час своїх молитов я затримуюся насамперед при Євангелію: в ньому знаходжу все, що необхідне для моєї бідної душі. Я відкриваю в ньому постійно нове світло, прихований містичний сенс» (св. Тереза). «У Святому Письмі кожен може знайти, якщо тільки шукає, відповіді на питання, що його мучать». Це слова св. Григорія. Певно, і в твоєму житті не бракує ситуацій, у яких ти шукав відповідей. Стільки питань постає щодня! Бог дає відповіді. Придбай собі Святе Письмо як ліки для душі. Постарайся принаймні про Новий Завіт: Євангеліє, Діяння Апостолів, Послання – як про своїх постійних учителів (св. Йоан Золотоустий).

27. «Голод – це не тільки жадання хліба, це прагнення Слова Божого, прагнення любові» (Мати Тереза з Калькутти). Голодні люди роблять багато чого заради окрайця хліба. Так звані «сіті» – потрапляють у наркотичну залежність, в алкоголізм. Інколи накладають на себе руки. Аби реалізувати прагнення виявляти любов, у заповіті переписують маєток своєму собаці. А ти їж поживу з Неба, пізнай Слова Бога, наїсись досита. «Сіті за хліб ідуть у найми, а зголоднілі кидають працювати» (1Сам.2,5). Слово Боже дає розуміння, визначає сенс і мету життя. Якщо будеш голодний на Слово Боже, то відпочинеш. Боже діяння – це: «хліб з неба дав їм, заради їхнього голоду, і воду зі скелі добув їм, ради їхньої спраги, і сказав їм, щоб ішли й зайняли землю, яку поклявся єси їм дати» (Неєм.9,15). Не розраховуй на те, що це станеться поза твоїми стараннями, ти мусиш хотіти також діяти, відкритися на діяння Святого Духа, почути, яким шляхом маєш іти до Обіцяної Землі (пор. Вих.23,20; Ic.30,21; 1Цар.19,7; Мт.11,10).

28. Коли лікарі кажуть «у тебе хворе серце, зміни спосіб життя», ми їх слухаємося, навіть, за необхідності, погоджуємося на пересадку серця. Аби ми могли жити повнотою життя, Господь Бог хоче вдихнути в нас Святого Духа. У тебе здорове серце, ти маєш у собі стільки любові, ти створений на Божу подобу (пор. 1Кор.3,16; 2Кор.6,16). Лиш допусти до серця Слова Бога, аби почути Істину, яка засяє і сповістить, що в тебе здорове серце (пор. Йо.8,12). Давай все Богові, що Він бере від тебе, і бери все, що Він тобі дає, з усмішкою. Бо святість – це те, чого ми зазнаємо щодня (Мати Тереза з Калькутти). Ті, з ким ти зустрічаєшся, також мають здорові серця, тільки, не знаючи Слова Божого, не можуть ні дати, ні взяти. Вони не знають правди (пор. Ді.19,2). Пізнай Божу правду, і вона тебе визволить (пор. Йо.8,32). Твоє серце чекає на своє народження зі Святого Духа. Розпочни читати Святе Письмо віднині! (Йо.17,16-17).

29. Як я оцінюю Святе Письмо у своєму житті? Чим воно є для мене? Чи воно насправді є книгою мого життя, компасом мого життя? Скільки ж то людей були визволені завдяки Святому Письму! Скількох же людей ця наша свята книга змінила! Зміни і своє життя, лишень схилися над Святим Письмом, тільки-но читай Святе Письмо. Чим воно є? Біблія написана для того, аби ми були спасенні. Бог написав цей лист любові, бо Він любить нас і хоче нас навчати, давати вказівки, як жити і які рішення приймати. Але ми цього листа, який має бути конституцією нашого життя, просто не знаємо. Повернімося до Святого Письма, нехай нас оживить Дух, Який колись наповнив людський розум (о.Ян Качмарек СМ).■

(Далі буде)

ДОРОГА ТВЕРЕЗОСТІ

Підготував отець диякон Андрій Павлів
(підкомісія «За тверезість життя»)

«Бог є любов, і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому» (1 Йо.4,16).

Якщо хтось і бачить, в якій проблемній ситуації алкогольної залежності опинився український народ, то він відверто на це закриває свої очі. Століття тому Митрополит Андрей Шептицький говорив: «Український народе! Чи не бачиш, як поширюється п'янство між усіма верствами нашого суспільства і нищить родинне життя, як його основу?..»

Ще недавно Церква стояла в обороні своїх вірних від цієї шкідливої звички, як сьогодні вона знову змушена бити в усі дзвони, щоб закликати людей не іти дорогою погибелі не лише тіла, але й душі. «Ані злодії, ані зажерливі, ані п'яниці, ані злоріки, ані грабіжники – Царства Божого не успадкують». (1 Кор.6,10).

Дана проблема не нова для нашого народу. За часів Київської Русі проти пияцтва застерігав князь Володимир Мономах: «Лжі бережіться, і п'янства, і блуду, бо в сьому душа погибає і тіло». Львівський єпископ Йосиф Шумлянський у 1687 році видав книгу повчань та інструкцій для священиків «Метрика альбо реєстр для порядку церкви», в якій близько десяти сторінок присвячені висвітленню проблеми пияцтва: «Піянство – мати і корень всему злу». Митрополит Михайло Левицький видав циркуляр, в якому духовенство отримало інструкцію, як засновувати товариства тверезості та вести Золоті книги тверезості. «Для

пияцтва немає нічого святого, готуйтесь до бою проти спільного ворога людства» – повчав єпископ. У 1874 році митрополит Йосиф Сембратович написав послання «О великім достоєнстві чоловіка», в якому кілька розділів присвячені боротьбі з пияцтвом. Через кілька місяців він написав другий пастирський лист

«О братствах тверезості», в яких закликав священиків на місцях приступати до боротьби за отверезіння народу. Справі боротьби з пияцтвом надав великої ваги і митрополит Сильвестр Сембратович.

Великим борцем проти пияцтва був митрополит Андрей Шептицький. На початку XX століття він звернувся з пастирським листом до гуцулів, в якому по-батьківськи картав їх за пияцтво. У 1940 році у послані до вірних Андрей Шептицький зазначив: «Пияцтво підкопує родинне щастя, стається нещастям для дітей, а не раз переходить до них тяжкими, страшними недугами. Пияцтво підкопує всі дочасні добра. Пияк марнує все: жінку, дітей спроваджує на жебраків. Пияцтво відбирає добру славу у людей. Хто шанує пияка? Хто числиться з його думкою? Хто з нього не сміється? Хто ним не гордить? Бо чи може бути більший нерозум, як власним поступуванням робити себе подібним до нерозумних звірят».

Який стан сьогодні відносно даної проблеми? Згідно з даними Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я Україна знаходиться на п'ятому місці у світі за рівнем споживання алкоголю, проте на першому по молодіжному алкоголізмі. 40% підлітків віком від 13 до 18 років знаходяться на перших стадіях залежності від алкоголю.

Саме тому Українська Греко-Католицька Церква не може не відповідати на виклики суспільства. На даний час в Церкві діє підкомісія «За тверезість життя», завдання якої – протистояти поширенню алкогольної залежності в українському суспільстві і цим допомагати людям жити відповідно до їхньої власної гідності. Кілька років поспіль підкомісія проводить місії тверезості, які включають Святу Літургію, на якій виголошується проповідь з даної проблеми, проводяться превентивно-профілактичні семінари на тему «Алкоголь та правда про нього» з учнями у школах. Також відбуваються зустрічі з працівниками сільських рад, правоохоронних органів та підприємцями, де обговорюються питання алкогольної залежності та способи її подолання. Слід зазначити, що при проведенні семінару з учнями старших класів виявилась закономірність, що вони перший свій досвід ознайомлення з алкоголем отримали від батьків або інших близьких родичів. А цей авторитетний крок, який роблять вдома, не зможе виправити жоден терапевт, лікар чи духівник.

Місії тверезості завершуються запровадженням на парафії «Золотої книги тверезості». Такі книги благословенні духовним проводом Церкви і є зброєю проти гріха пияцтва, великою поміччю для визволення з хвороби алкогольного узалежнення. Кожний християнин, вільний від алкогольної залежності, записуючись у Золоту книгу тверезості, відмовляється від споживання алкоголю в намірі зцілення близької особи, творячи для себе своєрідний піст. Недуга алкоголізму є глибоко духовної природи і тому ця жертва дуже цінна в очах Божих. Після впровадження Книги у храмі у визначений день відбуваються богослужіння в намірі за зцілення залежних від алкоголю та за членів їх родин. ■

Детальнішу інформацію
чи допомогу
у вирішені проблеми можна отримати,
відвідавши Інтернет сторінку:
www.sober-way-of-life.org.ua

БЛАЖЕННІ НЕБАЙДУЖІ, БО ВОНИ ЗМІНЯТЬ СВІТ

Наталя НАЗАР

В одному оповіданні Бруно Ферреро йдеться про те, як хлопчина прогулюючись ранком по узбережжі острова в Тихому океані, побачив величезну кількість морських зірок, яких потужна хвиля викинула на берег. Хлопчик обережно, щоб не розчавити їх, підійшов і взяв одну з них в руки та лагідно опустив у воду. Так повторив вже з десяток разів, але берег не змінився… За його працею спостерігав старший кремезний чоловік, який, бачивши, як йому здавалося, марні зусилля хлопчика, з жалем звернувся до нього: «Облиш, їх багато, всіх не врятувати, це природній відбір…» Дитина ніби не чула тих слів і, не переймаючись їхнім змістом, підняла із піску ще одну зірку, зосереджено поглянувши на неї, відповіла: «Але я врятую одну!» – і кинула знесилене сотворіння на гребінь хвилі. Для чоловіка така відповідь стала справжнім відкриттям: дійсно, якщо нічого не робити, нічого не зміниться! Байдужість зникла, він нагнувся і почав робити те ж, що робив хлопчик. Відпочивальників на узбережжі ставало щоразу більше, здивовані роботою «рятівників», вони почали чинити так само, як ці двоє диваків. За коротку мить узбережжя змінилося й усі морські зірки, які ще хвилину тому були приречені на смерть, насолоджувалися стихією океану.

Минулого року на просьбу парафії святого Івана Хрестителя міста Кіровограда редакція журналу «Місіонар» розмістила статтю «Подорож на землі війська Запорізького, або про мале зерно великої надії», де було висловлене прохання про підтримку будівництва першого собору УГКЦ у цьому обласному центрі. Серед читачів журналу також знайшлася людина, звичайна жінка з Івано-Франківщини, яка у своїй євангельській простоті була подібна до хлопчика з Феррерівського оповідання. Прочитавши нашу статтю, не лише сама пожертвувала свою лепту, але мобілізувала для цього село і люди зібрали 6,5 тисяч гривень. Воістину: Блаженні небайдужі, бо вони змінять світ! Не згадуємо її ім'я, бо переконані, з Милосердного Серця Божого милосердних ніхто не викреслить.

Парафія святого Івана Хрестителя і парох о. Іван Третяк глибоко зворушені такою небайдужістю людей із Карпатського краю, а особливо цієї жінки, кажуть: Спасибі! Також висловлюють свою вдячність головному редактору журналу «Місіонар» о. Корнилію Яремаку за чутливість до потреб ближнього, запевняючи свою постійну молитовну пам'ять.

Звичайно, ми не можемо нагодувати всіх голодних, і зігріти всіх бездомних, але пам'ятаймо слова святої Матері Терези: «Якщо Господь ставить на твоєму шляху людину, це означає, що Він хоче, щоб ти для неї щось зробив».

Нехай Господь дасть нам ласку бути учасником Його блаженств, бо з тих, які Він нам об'явив, випливає ще одне: Блаженні небайдужі, бо вони змінять світ. Для читачів, яких зворушила історія Бруно Ферреро, а ще більше добродіїв, хочемо сказати, що наразі будівництво першого греко-католицького храму в колисці Козаччини триває, та нажаль, його темпи сповільнилися через брак коштів. Святий Падре Піо любив повторювати: «Пре-

свята Богородиця має ключі не лише до людських сердець, але і гаманців», а ми переконані, що наш любий читач не буде виривати свій гаманець з рук Милосердної Матері, коли Вона піддасть йому думку полегшити його місткість на побудову цієї святині, яка так потрібна саме там, де душком комунізму повіває не лише від назв вулиць. Запевняємо вас, дорогі читачі, що Пречиста Діва Марія має спромогу покласти у ваш гаманець більше, ніж Ви виймете з нього на Божу справу, бо недаремно апостол Павло говорить: «Хто скупо сіє, той скупо й жатиме, а хто сіє щедро, той щедро й жатиме! Нехай кожен дає, як серце йому призволяє, не в смутку й не з примусу, бо Бог любить того, хто з радістю дає! А Бог має силу всякою благодаттю вас збагатити, щоб ви, мавши завжди в усьому всілякий достаток, збагачувалися всяким добрим учинком…» (2Кор.9,6-8). ■

КОШТИ НА БУДІВНИЦТВО ХРАМУ МОЖНА ПЕРЕКАЗАТИ:

Релігійна громада (парафія)
Різдва Святого Івана Хрестителя
Української Греко-Католицької
Церкви м. Кіровограда

р/р 260023011709
в ОПЕРВ обл. упр. ВАТ «Ощадбанк»,

ЄДРПОУ 34813284, **МФО** 323475

з приміткою «благодійний внесок для будівництва храму».

ЗРУЙНОВАНИЙ ХРЕСТ

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Тепле літнє сонечко щедро зливало своє проміння на безкраї поля, зелені луки, широкі сільські простори. Серед полів, аж до самого лісу простягалось велике пасовисько, де щодня діти-пастушки випасали худобину. Як завжди, хтось щось розказував, інші його слухали. Стежкою з пагорбів, житніми полями легкою ходою сходила донизу жінка. З кожним кроком вона приближалась до річки, яка протікала лугами, розділяючи їх на дві половини, які належали до різних сіл.

Василько вигукнув на весь голос:

– Це ж моя мати! – і тут же побіг їй назустріч. Минаючи стежину, він біг навпростець травами і, перейшовши кладку, опинився біля своєї матері. Взявши мамину руку у свої, йому здавалось, що допомагає їй, стомленій, йти додому.

– Мамо, що ви купили у місті?– запитав з цікавістю Василько, коли вона поцілувала його високе дитяче чоло.

– Ось бачиш, цілий клунок несу. Всього, що могла, накупила для вас усіх.

– А мені що купили?– запитав Василько.

– Ось, маєш булочку і цукерки, а Ганя, твоя родичка, передала тобі книжку – «Хрестоматію з української літератури», щоб ти добре вчився в школі.

Василько зрадів і, взявши булочку, побіг від матері до гурту пастухів.

– Дивись за телятком…– задоволена мати нагадувала хлопцю.

Прийшовши до хлопців, Василько відразу поділився цукерками-подушечками. А потім підійшов до дідуся, що стояв оподалік хлопців і молився на вервиці, і сказав:

– Діду, дідусю, і для Вас залишилась подушечка. А за цукерку розкажете нам щось цікаве.

Дідусь підійшов до гурту і запитав:

– Що вам розказати: байку, правдиву історію нашого краю, чи може якесь оповідання з життя, а може Божу правду з Біблії?

– Дідусю, краще нам щось заграйте на скрипці, – відізвався один із хлопців.

– На скрипці я вам підвечір заграю, а зараз послухайте Божу правду, тільки дивіться за худобою.

Дідусь схилився на палицю став розказувати:

«У Якова було аж дванадцять синів. Наймолодший називався Йосиф і його найбільше любив батько. Він був сином Рахилі і мав дар розгадувати сни. Одного разу вранці Йосиф почав розказувати свій сон:

– Послухайте, що мені снилося. Ніби ми всі в полі в'яжемо снопи, і ось раптом мій сніп встав, а всі ваші снопи вклонилися йому.

– То ти думаєш, що будеш панувати над нами, – говорили брати і зненавиділи його.

Коли брати пасли отари овець далеко від дому, Яків послав Йосифа провідати їх. Вони побачили, що він приближається і сказали:

– Давайте, вб'ємо його.

Аж один із братів каже, щоб не вбивати його, а кинути у глибоку яму. І коли брати обідали, на дорозі з'явився караван купців і вони вирішили продати Йосифа купцям, які направлялись до Єгипту. Вбрання Йосифа вмочили в кров, бо на цей час зарізали козеня, тай передали батькові одежу зі словами: «Пізнавай, це ми знайшли, чи це одежа твого сина».

Яків пізнав одежу і сказав: «Звір лютий пожер його». На знак туги він розірвав на собі одежу і гірко плакав за своїм улюбленим сином…

Яків як добрий батько, любить своїх дітей. Сини думали, що батька можна обдурити і навіть гроші від нього приховати. Свого брата Йосифа вони продали за двадцять срібняків. Це все вони зробили із зависті до Йосифа і зненавиділи його. Тому, діти, ненависть є тяжким гріхом. Господь Бог нас усіх любить, і ми повинні любити один одного, а в біді допомагати один одному. Тому нам буде добре і ми Богові будемо милі».

Василько, як ніколи, слухав уважно діда Яська. Кожне слово залишалось у його пам'яті як щось дуже близьке і зрозуміле.

Сонечко все ще пригрівало і Василько зауважив, що його телятко відлучилось від стада і, мабуть, побігло у кущі, бо недалеко від лісу паслась худоба. З одним товаришем вони пішли його шукати, та все надаремно. Хоча дідусь говорив, що теля не пропаде і повернеться, то все ж Василько турбувався і навіть молився наполегливо, щоб віднайшлась згуба. Дідусь узяв скрипку і почав вигравати різні мелодії, а потім заохочував дітей слухати, пояснюючи:

– Музика походить від Бога, так, як наша мова. Через музику Господь Бог говорить до наших сердець.

– То чому не всі слухають Вас, діду, коли Ви граєте на скрипці?– запитав один з хлопчиків, що сиділи біля нього.

– А для того, щоб слухати музику, потрібно також мати особливий дар від Бога, і не кожному цей дар даний. Люди різні, як рослини, дерева, тварини, але над всіма сотвореннями володарює Господь Бог. Кожне сотворіння має своє призначення. Кожне переносить свій біль і терпить. Людині легше, бо вона може розказати і навіть комусь пожалітись, що в неї щось болить. Худобина, чи навіть рослина, мовчить і нікому не пожаліється. Інколи приходить така година, що терпіння нам дуже дошкуляє і ми хочемо втекти від своєї групи, чи гурту людей. Але куди? Куди нам тікати, як, наприклад, оце телятко, що відірвалось від стада, якщо дороги для втечі нам перекриті. Мусимо терпіти одне одного і слухати. Таке наше життя, така наша гірка правда. Тому Господь Бог подарував нам музику. Не всі однаково терплять і не всі однаково переживають, не всі однаково радіють, тож не всі однаково слухають музику. Одним музика подобається, іншим ні. Такий наш світ,– роз'яснював хлопцям. Ясь вигравав на скрипці марш Січових Стрільців, а потім своїм бринячи старечим голосом заспівав пісню «Заграй ми, цигане старий».

– А тепер вам заграю чеську мелодію, вона дуже весела і швидка, а ви слухайте.

Після цього він ще запропонував польку, але Василько сумував через телятко і тому ще раз пішов на пошуки. Увійшовши до лісу, дрижачим голосом кликав теля, а коли глянув на небо, то побачив диких голубів, які кружляли над соснами, та куди йти – він

не знав. Василько впав на коліна і став ревно молитись «Отче наш» і «Богородице Діво».

– Боже Всемогутній, не дай, щоб з нашим телятком сталось щось недобре, щоб ми його якнайскоріше знайшли.

Після молитви йому стало страшно, коли згадав, як то брати продали Йосифа купцям, а коли прийшов до пастухів, то дід Яcько його потішив:

– Твоє телятко не пропаде. В лісі переночує і завтра прийде до корови. Тепер вовків немає і немає чого боятись.

Та як не заспокоював дідусь хлопця, він все таки переживав – що скаже вдома матері й батькові. Адже ж мати наказувала дивитись за телятком, та Яcько заговорив його своїми розповідями…

Коли сонце почало хилитись до заходу, пастухи зганяли худобу до гурту, а потім всі разом гнали до своїх дворів. Всі були раді, що наступає вечір. Василько все ще озирався і споглядав, чи не появиться телятко з лісу. Корова також весь час, мукаючи, оглядалась за телятком. Хлопчик як ніколи переживав, що скажуть батько та мати, думав, що йому говорити, як пояснити. Хлопці співали веселу пісню, та Василькові було не до співу. Він просив Бога, щоб його дома не сварили.

Коли корова увійшла на подвір'я, то Василько побачив телятко, яке немовби очікувало її повернення з пасовиська додому. Василько так зрадів, що почав про все розповідати своїй матері, про те, що розказував дідусь Яcько, як він поділився цукерками, як ходив до лісу шукати телятко, як переживав за ним. Мати усміхнулась, кажучи до нього:

– Сьогодні п'ятниця і ми підемо з сусідами молитися під хрест. Якщо хочеш, ходи з нами і за сьогоднішній вдалий день щиро подякуєш Богові.

Камінний старовинний хрест стояв серед чотирьох лип на роздоріжжі. Багато суперечливих легенд ходило про цей хрест. Старші люди розказували, що на цьому місці колись

був високий ясен. Коли в давнину татари йшли походом на Україну, забираючи в ясир людей, то один сільський хлопець виліз на це дерево, щоб вгледіти їхнє наближення. І коли побачив вдалині на шляху татарську кінноту, запалив солому на дереві і, злізши, почав тікати до села. Та татари, наздогнавши його, прокололи йому груди списом. Хлопець загинув, але жителі села, знаючи про напад татар, заховались зі своєю худобою у лісі. Із собою вони забрали одежу і деякі харчі. Перебуваючи в лісових ярах, молилися і благали Господа Бога про захоронення їхнього села.

Коли татари увійшли в село, застали у ньому пустку. На велике здивування, вони його не спустошили і не спалили, а залишили непошкодженим, пішли далі, в інші села.

Наступного дня жителі повернулись до своїх домівок і здивувались, що татари не спустошили їхнє село, тому дякували Богові. Хлопця, який їх попередив про наближення небезпеки, похоронили з великими почестя-

ми, а на місці його вбивства поставили камінний хрест, який нагадував про героїчний вчинок молодого юнака і його любов до своєї батьківщини, і про силу молитви в боротьбі з сатанинськими ворожими силами.

Хто проходив біля хреста, зупинявся, згадуючи цю подію, хрестячись, віддавав поклін розп'ятому Христу, а дехто молився в доброму намірі. Місяць травень більшість християн посвячують Матері Божій. Весна завжди своєю красою збуджує добрі почуття у кожного. Майже кожного вечора приходили до хреста люди, що помолитись до Божої Матері і заодно подякувати Пресвятій за всі Божі Ласки, які отримували за Її посередництвом.

Останні дні травня були теплими. Люди протягом цілого дня працювали на полях, городах і тепер, стомлені від праці, відспівували під хрестом молебень до Матері Божої. Мелодійні приспіви «О Маріє, Мати Божа, молися за нас!» розносились полями і було їх чути аж у селі. Василько біля своєї матері був дуже зворушений співом і також допомагав співати жінкам. Перед хрестом стояла ікона Матері Божої Неустанної Помочі і після всіх спільних молитов кожен молився у своєму намірі. Стоячи на колінах біля своєї матері, щиро молився й Василько, дякуючи Пресвятій Богородиці, що так легко закінчилась справа з телятком на пасовищі. Коли повернулися з матір'ю додому, то подякував їй, що вона його взяла з собою.

– Васильку, колись священик розповідав нам про доброго пастиря, який залишає багато овець, щоб віднайти одну, яка відійшла від своєї отари і загубилась. А коли овечка віднайшлась, то він радів тією, що віднайшлась. Так, що з тебе також може бути добрий пастир, – сказала до нього мати.

– Ні, ні, мамо, коли я підросту, то буду вчитися на будівельника, пастухом не хочу бути. В колгоспі за роботу нічого на платять. Хотів би церкву будувати, – відповів захоплено Василько.

– Тепер церкви не будують, а навпаки, їх руйнують, – відповідала мати, немовби заперечуючи його мрії.

– Але дідусь Яcько говорив, що час змінює людей, і у світі все міняється.

– Можливо так. Молися, а Бог Всемогутній…

Минуло два тижні. До хреста знову прийшли жінки, а з ними Василько, щоб помолитись до Ісуса Чоловіколюбця і до Його Пресвятого Серця. Та нажаль, вони були дуже були здивовані, коли побачили що камінний хрест був розбитий на куски. Деякі жінки просльозились, бо такого не сподівались. Адже ж сюди завжди приходили навіть з інших сіл, що помолитись до Бога в різних своїх намірах.

– Не буде прощення тому, хто наглумився над цим хрестом, – говорила старенька бабуся до своїх подруг.

– Ні, краще помолімося за навернення тих людей, за їхнє просвітлення. Вони, мабуть, виконували доручення своєї партії, не розуміючи, що творять,– сказала Василькова мати, вийняла вервицю і почала молитись голосно навпереміну з іншими жінками. Після вервиці відспівали ще молебень до Серця Ісусового й помолились кожне у своєму намірі. Василько молився за здоров'я своєї бабусі і за хвору донечку своїх добрих сусідів.

Роздумуючи над наругою святого місця, він пригадав терпіння Ісуса Христа на Хресній дорозі.

– Ісусе, чому сьогодні твої вороги не люблять твого хреста, на якому Ти був розп'ятий? Чому Твоє ім'я для них неприйнятне? Чому камені з руїни твого хреста мовчать? А може не мовчать, бо є свідками Твоєї Правди – «Коли оці замовчать, кричатиме каміння» (Лк.19,40).

Поскладавши камені на одну купку, всі присутні ще раз перехрестилися і, зі смутком на душі, мовчки пішли дорогою додому.

Деколи вечір простягає руку нашим терпінням, які боляче сприймає наше затривожене серце, навіть якщо ми цього не хочемо. Ми не знаємо, звідки терпіння приходить до нас. Стежка, якою ми йдемо, іноді у вечірню пору, є сумною. Не всі наші стежки веселі. Можливо, темрява сприяє нашому падінню. Пригнічені, впавши, ми знову піднімаємось, і хочемо йти до світла, яке бачимо десь далеко, яке подає нам надію в очікуванні світлого дня. Так буває з дня на день. Тож не лякаймося життя навіть тоді, коли воно видається нам важким і несприятливим. Бо вже завтра вранці почуємо голос душі: «Вставай». Це ж саме наше життя усміхається нам, подаючи надію із світлом сонячного проміння. Йдучи з Богом назустріч усім вітрам, не зупиняймося на дорозі, хоч вона деколи крута і вибоїста, не споглядаймо, яка погода сьогодні, бо завтра вона не буде для нас кращою. Несімо гідно свій хрест наперекір усім злим силам. Якщо будемо усміхатися своїм ближнім, то тим самим будемо прославляти Господа Бога, співаючи Йому хвалебну пісню «алилуя».

Наступного дня Василько знову пас свою корову з телятком. Між пастухами велась розмова про хрести, які зруйнували також по сусідніх селах. Хоч люди обурювались на існуючу владу, та про це не можна було відкрито говорити в ті часи. Велась всюди боротьба проти «релігійних пережитків». Сатана не може перемогти Христа, але завжди старається шкодити його справі: спасінню людей.

З самого ранку пригрівало літнє сонце. Дід Яська знову зібрав біля себе дітей і розказував різні історії з давніх і теперішніх часів.

– «Це було в ще давні часи, коли нападали татари і забирали наших людей у неволю, про що я вам не раз розказував. Вони пішки гнали їх у Крим і там продавали туркам. Важко вони працювали, особливо жінки. Одного разу старшу жінку купив багатий паша, щоб вона, як порядна жінка-мати, виховувала і доглядала його дітей. Він заставив її зняти хрестик і прийняти мусульманство. Невільниця погодилась. Але з того часу, як вона зняла хрестик, ніколи не мала спокою. Щось завжди завдавало їй душевного болю.

Одного разу знатного турка відвідали європейські купці з Венеції. Вона попросила свого господаря про зустріч з ними. А коли зустрілася, то попросила їх про звільнення, на що вони відповіли:

– Ви тут користуєтесь всіма благами більше, ніж їх мають вільні люди.

– Це правда, але з того часу, як я зняла хрестик з грудей, мені дуже важко на душі. Вам цього неможливо зрозуміти. Я відреклася від Христа і мене заставили стати мусульманкою. Бути без Христа, святої Сповіді і Причастя, не чути Божого Слова з Євангелія – це для мене найбільше нещастя. Я стала невільницею тяжкого гріха. Тому, з Божою допомогою, благаю вас – звільніть мене, бо моя душа благає світла, яким є Христос. За звільнення я вам обов'язково віддячусь.

З великими труднощами після деякого часу ця жінка була звільнена з полону і повернулася до рідного краю. І найперше, що вона зробила – почала носити хрестик на грудях. Так само і ті, що розбивали хрести, стали невільниками тяжкого гріха. Ми повинні молитися за їх навернення, щоб Господь Бог їм простив і не покарав їх за злі вчинки. Господь Бог милосердний, але і справедливий. Він, як справедливий суддя, за добро винагороджує, а за зло карає. Тому завжди потрібно подумати, що ми робимо, щоб робити тільки добро, яке подобалося би Богові.

Розбиті хрести – це допуст Божий. Вони нагадують про розбитий наш народ. Прийде час – і народ наш повстане до нового життя, й усі хрести будуть відновлені на славу Божу»,– закінчив свою розповідь дідусь. ■

ПРЕЧИСТА ДІВА

Марія ОЛЬХОВА

Іде по світу Божа Невіста,
Вибрана Богом Діва Пречиста,
З Богом крокує Діва Марія –
Любов безмежна, наша Надія.

Така прекрасна, як зоря ясна,
Що для всіх світить, але не гасне.
Полум'я Серця Твого, Маріє,
Жаром любові усіх нас гріє.

Ти – Диво світу, Діво Маріє,
Квітко чарівна, біла Леліє,
Поклін доземний Тобі приносим,
Покрову Твого щиро ми просим.

Тобі належить і честь, і слава,
Бо Ти – Заступниця наша ласкава,
Цариця світу, Землі і Неба,
До Тебе всім нам молитись треба.

Ревні молитви наші приймаєш,
До свого Сина їх засилаєш.
Люба, Пречиста, Свята Маріє!
У Твоїм Серці любов зорієє.

Тебе благаєм, Діво Маріє,
Хай Твоє Серце всіх нас зігріє,
Будь в обороні для всього світу,
Наша Царице, Свята, Всепіта.

Свята Маріє! Пречиста Діво!
По Божій волі сталося диво,
Що Україна – наша держава
З рабства піднялась, вільною стала.

Діво Пречиста! Наша Надіє!
Випроси в Бога здійснення мрії.
Дай Україні спокій і волю,
А для народу кращую долю.

КРОСВОРД

Три крапки замініть словами з книжки «Києво-Печерський патерик»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

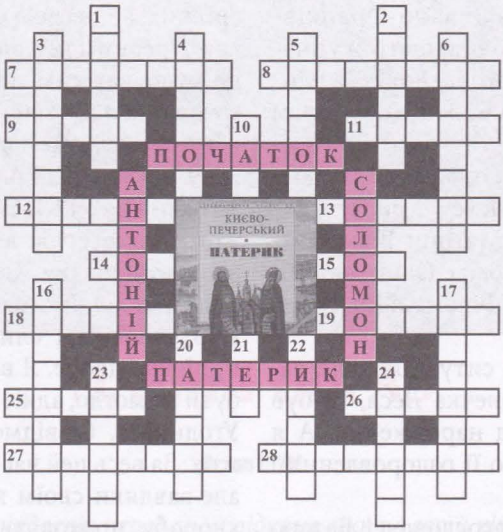

У числі за квітень 2012 року у кросворді «Великодній» пропущено запитання № 27 (вертикально), яке слід читати так: «Я – … світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві».

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 7. Місто, в якому блаженний Нифонт був поставлений єпископом. 8. Хто показав нам, як взяти хрест і йти за Христом, як не цей преподобний отець наш …? 9. Преподобний отець наш Ісакій, задумавши стати ченцем, роздав своє … нужденним та вбогим. 11. Здатність людини мислити, відображати і пізнавати об'єктивну дійсність. 12. Виростала … (Теодосій), годована своїми батьками, і благодать Божа була на ній. 13. А, впавши, віддай братові доземний …, кажучи: «Прости мені, брате». 14. Антоній зрадів і каже: «Благословенний … у всьому». 15. Блаженний же, щоночі забувши про …, за них усіх слізно благав Бога. 18. І відповів Святий: «коли побачиш мій … із цього світу і по моїм відході цю побудовану церкву – знай, що маю сміливість перед Богом». 19. Синонім до слова смиренність. 25. «Коли матимете віру, як … гірчиці, то скажете оцій горі: Перенесися звідси туди – і вона перенесеться». 26. Прийняв Симон молитву і благословення Святого як коштовний … і дар. 27. Мистецтво малювання ікон, яким володів святий Алімпій. 28. Золото дістає вищу пробу, проходячи крізь вогонь, а людина стає приємною Богові, пройшовши крізь горнило … .

ВЕРТИКАЛЬНО: 1. Один із [братії] іде до ігумена по благословення, тоді тричі доземно кланяється перед святим вівтарем, запалює від святого вівтаря свічку й від неї розпалює … . 2. Святий, який молитвою із зілля, що лободою зоветься, творив хліб, а з попелу – сіль. 3. Бо ж Печерський … є наче те море, що не терпить у собі нічого гнилого. 4. Місто, де преподобний Ісая у 1077 р. був єпископом. 5. І я, грішний …, зрозумів це слово. 6. Християнське богослужіння, що супроводжується співом. 10. Пролунав із середини церкви голос, наче ангельський: «Хто він – отой … слави?». 16. Є, …, назване Василевим, що віддалене на 50 поприщ від стольного Києва. 17. І зрозумів економ Божу благодать, упав навколішки й вимолював у Преподобного … . 20. [Господь] учинив волю тих, які його бояться; … їхній почує і спасе їх. 21. [Блаженний] каже йому: «Оце йди за моїм словом в ім'я Господа нашого Ісуса Христа і знайдеш … у тій посудині». 22. Зростаючи ж, тілом і душею [Теодосій] тягнувся до Божої любові, щодня ходив до Божої церкви і слухав Святе … . 23. Тому і ми скажімо: «О глибино багатства, мудрости і … Божого!» 24. Бо радісний і веселий день, коли праведний і преподобний муж приймає … життя.

Відповіді на кросворд «ВЕЛИКОДНІЙ», опублікований у числі за квітень 2012 року:

ГОРИЗОНТАЛЬНО: 5.Кондак. 6.«Осанна». 9.Серце. 11.Петро. 12.Полотно. 15.Образ. 18.Дочка. 19.Череп. 20.Віра. 21.Алое. 22.Марія. 23.Щастя. 24.Голос. 29.Варавва. 31.Пилат. 32.Напис. 33.Година. 34.Оливна.

ВЕРТИКАЛЬНО: 1.Сонце. 2.Малхом. 3.Істина. 4.Анел. 7.Первосвященик. 8.Ариматейський. 10.Бог. 13.Багаття. 14.Початок. 16.Кесар. 17.Месія. 25.Камінь. 26.Цар. 27.Світло. 28.Закон. 30.Тайна.

НОВІ ВИДАННЯ ВИДАВНИЦТВА «МІСІОНЕР»

О. АТАНАСІЙ ВЕЛИКИЙ, ЧСВВ

РОЗМОВИ ПРО БОЖЕ І ВІЧНЕ

Сьогодні ми часто чуємо неправильні твердження про походження світу, коли пояснюють про навколишнє середовище і про нас самих. Автор цієї книжки в доступній формі об'єктивно доводить з погляду релігії те, що не має підстав і підтверджень у висловлюваннях матеріалістів та атеїстів, наголошуючи при цьому, що те, що Боже і вічне, не можна трактувати як дочасне і вмираюче, особливо коли йдеться про душу людини.

Тільки віра в Бога і Його всемогутність може дати відповідь на всі наші життєві питання.

Для широкого кола читачів.

ISBN 978-966-658-264-4, 320 с.,
145 х 215 мм., м'яка обкл.

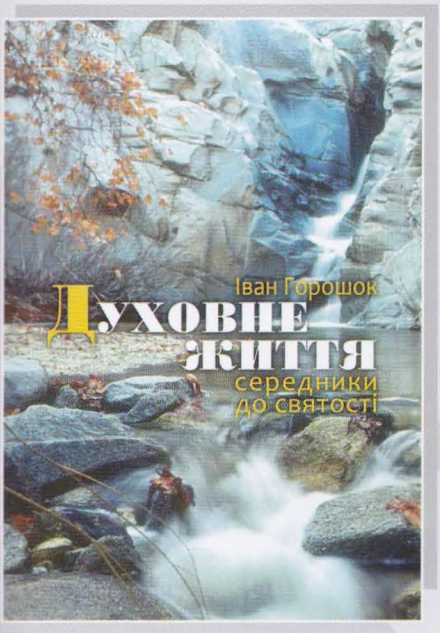

ІВАН ГОРОШОК

ДУХОВНЕ ЖИТТЯ. СЕРЕДНИКИ ДО СВЯТОСТІ

У виданні подано роздуми автора про найважливіші християнські цінності, у доступній формі пояснено складні богословські поняття, окреслено засоби, які допомагають християнам у досягненні правдивого християнського поступу.

Книга призначена для усіх, хто прагне духовної досконалості і єдності з Богом.

ISBN 978-966-658-263-1, 640 с.,
170 х 240 мм., тверда опр.

З ПИТАНЬ ПРИДБАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

звертатися за адресою:
вул. Б. Хмельницького, 40
м. Львів, 79019,
тел.: 0952602157, (032) 272-90-80
shop@missioner.com.ua
http: www.missioner.com.ua

АПОСТОЛЬСТВО МОЛИТВИ В УКРАЇНІ

23-24 червня 2012 р

Отці Василіяни запрошують на

СВЯТКУВАННЯ ХРАМОВОГО ПРАЗНИКА ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО

У ЖОВКІВСЬКОМУ МОНАСТИРІ

у рамках святкування храмового празника Серця Христового при василіянському монастирі м. Жовкви відбудеться Всеукраїнський з'їзд Товариства Апостольства Молитви. Щиро запрошуємо всі осередки Товариства Апостольства Молитви

ПЕРЕДСВЯТКОВІ РЕКОЛЕКЦІЇ

Четвер, 21 червня

19.00 Свята Літургія. Початок реколекцій. Духовна наука
20.00 Молебень до Серця Христового. Суплікація

П'ятниця, 22 червня

7.30 Свята Літургія. Духовна наука
10.00 Свята Літургія за хворих. Духовна наука. Мирування
19.00 Свята Літургія. Духовна наука
20.00 Молебень до Серця Христового. Суплікація

З'ЇЗД АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Субота, 23 червня

7.30 Свята Літургія. Духовна наука
12.00 Реєстрація груп Апостольства Молитви
16.00 Практична конференція для членів Апостольства Молитви (Жовківський Дім Просвіти)
19.00 Свята Літургія. Духовна наука
20.30 Вечірня з Литією
21.30 молитовна хода зі свічками містом

Неділя, 24 червня

00.00 Свята Літургія. Молебень до Серця Христового. Суплікація і Всенічне молитовне чування
6.00 Молебень до Пресвятої Богородиці. Суплікація. Освячення води.
9.00 Святкова Утреня
11.00 Урочиста Свята Літургія (на Вічевій площі). Віднова Посвяти Пресвятому Серцю Христовому.

Церква Пресвятого Серця Христового при монастирі Отців Василіян у Жовкві
вул. Василіянська, 4 м. Жовква
зі Львові їхати маршрутним таксі № 151.